

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását eszközöl mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

GERŐ ADOLF
cipész-mester.
BUDAPEST,
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Ajánlja készítményeit
fájós lábakra.

Viszlatlan eszköpecy, gummi sárcsipő és csizmák.
Sebészeti műszerek és kötszerek stb.,
torna- és testező szerek.

SCHOTTOLA ERNŐ
BUDAPEST, Főcseré-palota.
Gummi és linoleum szőnyegeket.
Sebészeti, műszaki és pincégaszászati
árgéjszkek kívánatra bérmentve.

FÖLDVÁRY IMRE
férfidivat- és fehérenemű-raktára.
BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és
VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
Saját szabászat. — Telefon. — Argyéjszkek bérmentve.
Cségem ösze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) czéggel.

„Toronyórák”
palota, laktanya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I. m. állami kedvem. gép-öröggyára
Budapesten, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költésfegy. bér.

Műfogak
egész fogsorok beraknak,
a foggyökereket eltávolításán
nélkül. Fogoperációk fájdalom
nélkül. Árak mérsé-
keltek.
Löffler F. specialista,
Budapest,
Váci-utca 25., I. emelet.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindennemű fény-
képzési gépek és készülékekkel.
Alapítva 1856. — Többször kintévetve.
Argyéjszkek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemei. **Ára 2 frt.**

Ujdonságok
remek szép csipke fűzőben.
Csipke-gallérok,
jabottok, színházi fej-
kötők, val. francia le-
gyezők, diszkótények.
Pfeiffer Dezsóné,
Váci-utca 22.
Nemzet: szálloda épületében.

STOWASSER J.
hangszergyára
Budapest, II., Lánchíd-u. 5.
a cs. és kir. hadsereg szállóján.
Mindennemű hang-
szerek és alkatrészek.
Igazítások a legpontosab-
ban eszközölteknek.
Argyéjszkek kívánatra ingyen.

Helyiség-változtatás.
Van szercsének a t. cz.
közönégnek tudtára adni,
hogy üzleti helyiségünket
Teréz-körút 5. sz.
alá helyeztük át.
Mély tisztelettel
Ohm és Simon.

LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérenemű-gyáros
ajánlja
uri divat- és fehérenemű-ujdonságait.

Hirdetések elfogadta-
nak a kiadó-hivatal-
ban, Budapesten, IV.,
Egyetem-utca 4. sz. a.

GANZ ÉS TÁRSA
VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT
BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szil-
vattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a
belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szer-
kesztett turbinákat, őrlőhengereket kéregöntetű hen-
gerekkel és malomberendezési czikketeket. — Zsilipeket
bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-
csöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez,
csőlőpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy
fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-
nemű zúzógépek.

6066

nemű zúzógépek.

463

PSERHOFER J.-féle gyógyszerár
Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel”
vértisztító labdaccai

melyeket azelőtt „Egyetemes labdaccai”-nak neveztek jogosan megér-
demlik az utóbbi nevet, mivel ezek a labdacok nagyon sok betegségben használhatók
kifinomult hatásúak. Ezek a labdacok sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és ke-
vés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kifinomult házi-
szerepből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacokat házi szerek különösen a házi-
ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epékering-
és zavar, májbetegség, bélyögység, felfújódások, az agybanvaló vértol-
lások, aranyér esetében stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különösen jó hatásúak
vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges
fejfájásban stb. A vértisztító labdacok hatása enyhe, fájdalommentes nem okoznak és így
a leggyöngébb betegek és gyermekek is bírhatják bevehetik.

Ezen vértisztító labdacok több mint 100 év óta tisztá és hamisítatlan minőségben
kaphatók az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban Bécsben Singer-
strasse 15. szám a., és egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz (skatulya) ára 21 kr.
o. 4. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krba kerül; bérmentesen utánvételi
küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az egész előleges beállításánál (mi legjobban postautalvánnyal eszközöltek)
bérmentesen küldésel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csom-
mag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 30 kr. és 10 csomag
9 frt 30 krba kerül. — Ezenkívül még mindennemű megbízások elfogadhatók és a
leggyorsabban és legolcsóbban teljesítettek az „arany birodalmi almához” cím-
zett gyógyszerárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.

Csak azon labdacok valódiak, melyeknek használati utasítása
J. Pserehofer aláírással van ellátva és ezen aláírás minden doboz
fődelén vörös színben van nyomtatva. Raktár Budapest, Török
József gyógyszerárban, Király-utca 12. sz. a.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

Klősz György

fényképészeti és műszaki műintézete,

(előbb Kossuth Lajos utca 18.)

November hó 15-ikétől fogva

Városligeti fasor 49. sz. a.

(saját házában) van.

Villamos vasúti megálló-hely a ház előtt.

PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET.

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület

LV-ik évi rendes közgyűlését

1895. évi februárius hó 10-én délelőtt 10 órakor fogja Budapesten
Pest vármegye székháza dísztermében (Gránátos-utca) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az
1894. évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és tiszta jövedelem iránt.
3. Hont vármegye kérvénye a 3947/842. sz. elévült betéti könyv
alapján a tartalékalaphoz esatolt 107 frt 56 kr. kifizetése iránt.
4. A felügyelő-bizottság hét tagjának megválasztása (alapsza-
bályok 36. §-a). 6059

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel
hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak olyan
részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatal-
mazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1894. évi december hó
31-ig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az
egyesület főpénztáránál, le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1895. január hó 24.

Az igazgatóság.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

5. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, FEBRUÁR 3.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
Külföldi előfizetéshez a postai-
meghatározott viteldi a csatlakozó.
Külföldi előfizetéshez a postai-
meghatározott viteldi a csatlakozó.
Külföldi előfizetéshez a postai-
meghatározott viteldi a csatlakozó.

Dr. DANKÓ JÓZSEF.

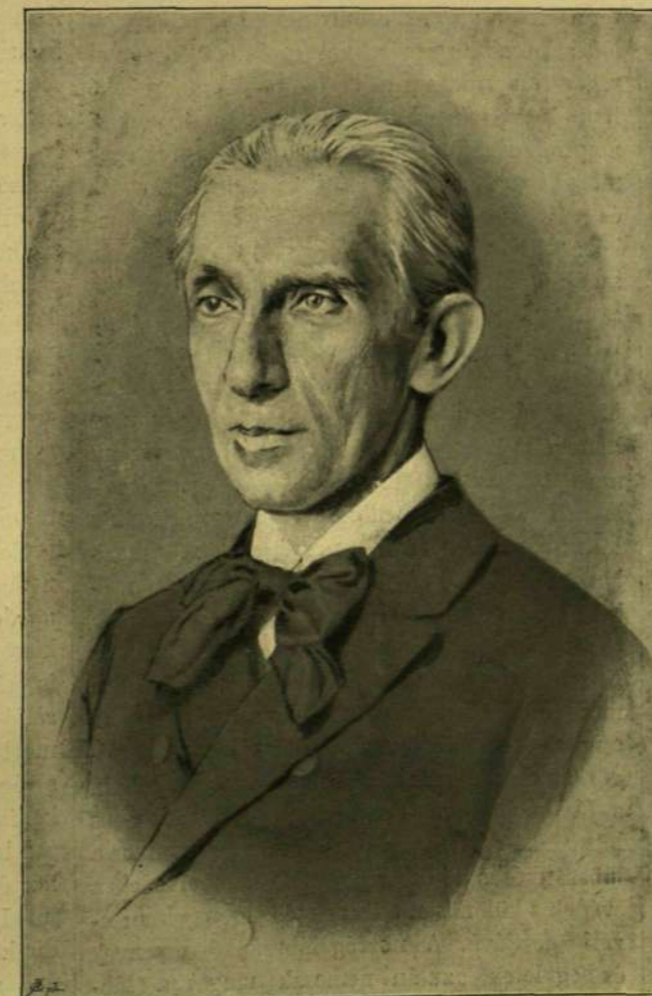
1829—1895.

Ez évi január hó 17-én délelőtt, hosszú idő
után újra felszaggatták a pozsonyi szé-
kesegyház ősrégi Anna-kápolnájának pa-
dozatát, felnyitották azt a meredek lépcsős, szűk
kriptafolyosót, a mely Pázmány Péter sírházhoz
s a pozsonyi prépostok sírboltjába vezet s levit-
ték rajta a koporsót, a melyben a magyar tudomá-
nyosság egyik nevezetes halottja, Dankó
József fekszik örök álmában. Azt mondja róla a
családi gyászjelentés, hogy «Haza, egyháza és
a tudomány szolgálatában munkás élet után
tért pihenni.» Valóban ez az, a mivel Dankó
élete czéljait a legrövidebben lehet jellemezni.
Ő a magyar főpapságnak ahhoz a cso-
portjához tartozott, a mely egyházán,
papi kötelességein kívül ismer még
más két nagy ideált is: egy általá-
nos emberit, a tudományt és egy nem-
zetit, a hazát. A mikor ezt írom, szinte
hallom, a mit egyszer a múlt évek fo-
lyamán mondott előttem:

«Mi, a tudomány munkásai, ezen
a világon egy nagy köztársaságot
alkotunk, a melyben nem tesz kü-
lönbséget, katolikusnak, protestáns-
nak, zsidónak vagy mohammedánnak
született-e valaki; annak a legszaba-
dabb republikánus polgára mindenki,
a ki a tudomány szolgálatában önzet-
lenül dolgozik és összehordani segíti
azt a sok kincsét, a mit az emberi
szellem előállított. Tisztelet adas-
sék a tudománynak!»

A tudományért való ilyen lelkesed-
és mellett nem is maradt Dankó
egyedül a teológiának, annak a
szakmának szolgálatában, a melyre papi
hivatása utasította. Annak a 30 önálló
művének, a melyeket Szinyeyi a «Magyar
Írók»-ban felsorol, több mint
fele történeti, különösen műtörténeti
dolgozat.

Egész életében rajongott a művé-
szetekért. Már a mikor az ötvenes
évek elején a magyar papok bécsi
semináriumiának, a Pázmáneumnak
tanfelügyelője volt, egész kis mű-
gyűjteményt tartott, s azt akkor eléggé

Dr. DANKÓ JÓZSEF.

szegény jövedelméből sem szünt meg gyarapítani. Mikor aztán 1868-ban esztergomi
kanonokká neveztek ki és az esztergomi fő-
káptalani stallum jövedelmével bőven ellátva,
sokszorozott erővel folytatta kép- és metszet-
gyűjteménye és könyvtára növelését. Éven-
ként két-három hónapot töltött külföldön s
mindannyiszor új meg új műkínésekkel tért
vissza. Ilyenkor szokta mondani: «A magyar
királyok nekünk magyar papoknak valamikor
sok birtokot adtak, hogy azoknak a jövedelmé-
ből banderiumokat, katonákat állítsunk a haza
védelmére. Most nincs szükség már azokra
banderiumokra, a védelmet és erőt a megizmo-
sodott nemzeti kultúrában kell keresnünk. Sies-
sünk tehát felhalmozni idehaza azt a sok szé-
pet és nagyot, a mit tudomány és művészet

eddig alkottak, hogy okuljunk belőlük és meg-
teremthessük az általános emberi kultúrának azt
a speciesét, a melyet a magyar nemzeti kultu-
rának fognak nevezni.»

Ilyen szándéktól vezérelve gyűjtötte össze
annyi áldozattal 15,000 kötetnyi könyvtárát,
képtárát, 5000 darabba menő metszet-gyűjtemé-
nyét s azt a 8000 darabot tevő arckép-gyűjtemé-
nyét, a melynek minden darabja híres embe-
reket ábrázol s megannyi mesterműve a leghi-
resebb fa- és rézmetszőknek. Ezeket kívül még
egy kis régiség-múzeumot is rendezett be.

Legkedvesebb mesterei közé Dürer Albert
tartozott, a kinek ritka műveit teljes számban
örizte gyűjteményében s a ki miatt hosszas vi-
tát folytatott a német tudósokkal, azt vitatva,
hogy Dürer, eredetileg Thürer Albert, a XV. szá-
zadnak ez a nagy rajzolóművésze, a
magyar Ajtóssy-család Németországba
szakadt ágának a sarja volt. 1871-ben,
Dürer születése 400-ik évfordulóján
a mester műveiből kiállítást is ren-
dezett.

Egy másik kiállítást gyűjteménye
grafikus részéből az országos könyv-
kiállításon 1882-ben rendezett, kevés-
sel azután, hogy a magyar akadémia
mütörténeti munkásságáért tagjává
választotta. Erről a kiállításról Dankó
fényesen illusztrált katalógust is
adott ki.

Mikor 1889-ben pozsonyi préposttá
és pristinai püspökké neveztek ki, el-
tökélt szándéka volt, hogy egész
könyvtáráról és gyűjteményeiről il-
lusztrált jegyzéket állít össze, úgy,
a mint a külföldi gyűjtők tették és tes-
szik. De erőt meg kellett osztani
ezen elfoglaltsága és a múlt év tava-
sán megjelent nagy műve közt,
a mely utóbbiban klasszikus latin nyel-
ven a magyar egyház régi ének-köl-
tészétét ismertette meg a tudományos
világgal.

Ez a munkája fejezte be nagyobb
munkáinak sorát, melyet a szakkörök-
ben Európaszerte használt «Historia
Revelationis», című nagy kézikönyv-
vel nyitott meg.

Történeti, különösen műtörténeti
dolgozataiból kiválnak: Erdősi Syl-
vester János élete, Dürerre vonatkozó

monografiái, «Francia könyvdisz a renaissance korában», stb.

Dankó nem akart hálátlan lenni szeretett szülővárosa, Pozsony iránt, a hol családja már régi idők óta szerepelt a város történetében. Néhány nappal halála előtt tárgyalásokat folytatott az iránt, hogy azon esetre, ha gyűjteményét végrendeletileg szülővárosának hagyná, annak kellő elhelyezésére biztosíték legyen. De, mielőtt e nemességét megvalósíthatta volna, váratlanul meglepte a halál. Egy korábban kelt végrendelete szerint gyűjteményét és könyvtárát — a rokonságnak szánt tárgyak kivételével — világi és egyházi köztintezetek közt osztotta fel. Pozsony városának így is becses régiségek jutnak hagyatékából.

Dankó halála a magyar tudós társaságot egy nemes munkássága, hanem egyénisége tekintetében is érdekes alaktól fosztotta meg. Magába vonult, idegenek iránt némileg zárkózott ember volt, a kinek ajkait csak az tudta szóra nyitni, a ki előtte a tudomány és művészet gyönyöreiről szólt. Akkor kigyúlt szemében a tűz, s a hallgató meglepődve látta, hogy egy élénk szellemű, ideálusként lelkesülő férfival van dolga, kinek szenvedélye a folytonos munkálkodás.

Pár hét óta rohamosan fokozódó mellbaja mellett is nap-nap után irt egy-egy lapot tudományos jegyzőkönyvébe. Két nappal halála előtt a legnagyobb megerőltetésre valló, reszketeg írással jegyezte fel azokat a javaslatokat, a melyeket az ezredévi ünnep alkalmából a műemlékek országos bizottságának akart tenni. Mindig mondogatta: a mely napon ő tollat nem fog a kezébe, azon a napon már halott lesz.

Most megtért ő is elődeihez, oda, a hol Pázmány is pihen. Megmondhatja neki, hogy magyar földön még mindig zeng a magyar szó, s a magyar művelődésnek ma is vannak bajnokai.

Memor.

BÚCSU A NAPTÓL.

O fényes ég, o tündöklő nap!
Itt hagyva életet, világot,
Van itt sok szép, sok jó, mitől majd
Mégvalni igazán sajnálók.

Szép a leány; a szűznek csókja
Édes lehet kimondhatatlan.
De savanyu fűrt, ha a róka
Szegény és módja nincsen abban.

Mert nincs e földön semmi ingyen.
Az élet adva uszorára.
A gazdagé a jóbul minden.
Szegénynek nincsen ifjusága.

S nem elveszíteni, a mi megvolt,
— Hisz végre elmúl minden egykor,
De el nem érni a legfőbb jót,
Ez itten a legszomorubb sor.

És ez volt enyim is. Csalódtam,
Mert a mi földi, jobbnak hittem,
És szebbnek láttam, mint valóban —
Aztán szerettem, önfeledten.

Ugy tettem, mint te. Szórtam lángom'
Mindenfelé, körös-körültem.
A kiadás volt boldogságom;
A bevétellel nem törődtem.

De te, ha emberek megcsaltak,
Keserűségem' enyhítetted.
Felbőmet megaranyoztad.
Egedet én láttam legszebbnek.

Én benned éltem, és te bennem.
Te úgy néztél rám, bármí ére,

Mint édes anya az ölében
Reá mosolygó kisedére.

S láhattad arcod' tisztában, mint
Tengerszemében a Kárpátnak,
A melybe nyári éjszakánként
Szűz csillagok forogni járnak.

Te nekem a tündérszázot
Mutattad erdőben, mezőben.
Oh, hogy szememből e sugárod
Maholnap elfogy, tova roppen...!

Mi szép a föld! Van sok jó itten.
Egy epreért a zöld vágásnak
Nagy istenek állítottak.
Ismeretlenben le-leszállnak.

És még sem a halál, nem a vég
— Hisz ebben még vigasztalás van —
A szűk sir éje szörnyű. Lennék
Halott, csak szabadban, fényárban...

Van fájdalom a gondolatban:
Itt hagyni e virágos völgyet.
Oh mi nagyobb, hasonlíthatlan:
Hogy tégedet nem látlak többet!

De hát eltűnni a nagy éjben,
Mindennél, a mi él, a vég ez.
Mennem kell, a hová megy minden;
A hol ^{csendes, hideg lesz...}

Dicső nap a fölséges égen
Takarad el akkor fénydus képed!
Eltört a kis tükör, a melyben
Magadat oly kedvtelve nézted...

Vajda János.

A LÁBSZÁNKÓ-VERSENYEKRŐL.

A lábszánkózás — a mint azt Hansen összehasonlító nyelvészeti kutatások alapján kimutatta — a finn-ugor népeknek született, még pedig abban az időben, a mikor a sok különböző törzs még nem volt különválva, hanem Szibériában, az Altai-hegység és Baikal-tó vidékén együtt lakott. De habár e mesterség atyamesterei ezek a mi dedőseink voltak is, valódi fejlődésre csak a norvégoknál jutott. Ők is régiesen eltanulták a velük szomszédságban lakó lappoktól és finnektől s ámbár ez az időpont ki nem mutatható, bizonyos az, hogy a norvégok magat az eszközt már a 6-ik században ismerték és a 10-ik században gyakorolták is a lábszánkózást; legalább az e korabeli ó-éjszaki dalok, sagák számos vonatkozásai bizonyítják ezt. Sőt a régi normann mythológiában feltaláljuk a lábszánkózás külön istennőjét, *Thasses-t*, ki *Skade* leánya volt, és istenét *Ullr-t*, a ki különben Dániában — a hol a lábszánkózás nem honosult meg — a koresolyázás istene gyanánt szerepelt. Az 1250 körül írott híres «Kongspeilet» (Király tükör) pedig bőven megemlékezik a lábszánkózásról, mely a norvégok közt akkoriban már, tehát a 13-ik század közepén, a tökéletesedés bizonyos fokán állott.

Azóta mindjobban terjedt a lábszánkózás Norvégiában s később Svédországban is. Igazi modern felvirágzása azonban nem régi keletű, alig 30 éves, és attól az időtől számítandó, midőn az első lábszánkó-egyletek megalakultak, s *Krisztianíában* 1862-ben az első nyilvános lábszánkó-verseny megtartott, vagyis mikor a lábszánkózás a közhasználatból fölemelkedett a svédek s különösen a finnek és norvégok nemzeti sportjává. A norvég lábszánkó-versenyek és egyletek azután nemesek magat a lábszánkó-formákat tökéletesítették, hanem a gyakorlatot is. A telemarki legények megjelenése a

versenyeken különösen nagy hatással volt a lábszánkózás fejlődésére. Náluk keletkezett az a lábszánkó-forma, mely mai napság sportezélokra ugyszólván kizárólagos alkalmazásának örvend s az ő példái révén jutott az ügyesség annyira, hogy a lábszánkózásnál nemesek a bot használata kezdett kijönni a divatból, hanem azok a mesteri fordulatok, hirtelen megállások, s főleg bámulatos távugrások általánosabban elsajátítottak és szelesebben meghonosodtak. A mulábszánkózásnak tehát valóban ők a megteremtői és tanítói.

A norvég lábszánkó-egyletek száma folyton szaporodván, azok a krisztianíai egylettel országos szabványos létesítettek, mely szövetségben 1893-ban 40 egylet 2000 taggal szerepelt. A példa hatott; Svédországban, Finnlandban is keletkeztek lábszánkó-egyletek és évi versenyek, sőt a lőkés Közép-Európára is áttért, a mi a lábszánkónak nálunk való meghonosodását elősegítette.

A mozgalom középpontja azonban végig *Krisztianíára* maradt, melynek évenként megtartott holmenkoli és frognersaeteri lábszánkó-versenyeire minden lábszánkó-egylet olyformán tekint, mint a lovgló-sport barátai *Longchamps-ra*, vagy *Epsom-ra*, mint a galamblovók *Monte-Carlóra* s más sportemek gyakorlóit különböző nagy városainkban rendezni szokott nemzetközi mérkőzésekre.

A krisztianíai lábszánkó-versenyeken — mint igazi nemzeti sportünnepe — megjelenik a királyi udvar s a nép minden rétege; a város, környék szinte kong az ürességtől, mert akkor az apró gyermekektől az őshajú aggasztányokig mindenki vagy szánon, vagy gyalog, legtöbbször lábszánkóikon, mind kitudnak a verseny színhelyére, hogy tanui lehessenek ennek a férfias küzdelemnek. A legutóbb megejtett versenyek közönségét 10—20,000 lélekre teszik; igen nagy szám ez, ha tudjuk, hogy Norvégia egész területén alig lakik 2 millió ember!

Közép-Európában még messze vagyunk ettől, habár itt is, a lábszánkó néhány évi meggyökeresedése óta, a lábszánkó-egyletek örvendtesen szaporodnak, sőt a stiriái egylet *Mürzzuschlag*-ban 1893 febr. 2-án már versenyt is tartott, Közép-Európában minden esetre a maga nemében legelső, melynek sikere oly határozottan nyilvánult, hogy 1894 jan. 6- és 7-én az első versenyt, egy téli sport-kiállításal összekötött második követte. Míg az első csak egy svéd és egy norvég résztvevő volt, az utóbbin 5 norvég működött közre, még pedig olyan erők, kik hazájukban is elismert mesterek és a norvég pályákon is champion-ok. Az ő megjelenésük, mutaványaik s a versenyek, a kiállítás élnégsége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Stiriában az új számszámon való jártasság hamarosan magasabb színvonalra emelkedett, a közel és távol vidékről, külföldről jött érdeklődők és nézők pedig tanulságos tapasztalatokkal gazdagodtak.

Norvégiában a lábszánkó-versenyeknek két neve van: a *távverseny* (Laengseløb) és az *ugróverseny* (Hopløb); kivételesen s főleg a kisebb egyletek versenyeinél még egy harmadik is előfordul, a kezdetlegesség jellegével bíró *sikló-verseny*. Ez utóbbinál a versenypálya egy meglehetősen lejtő, mely pár száz méternyi hosszú s végén sík területen kifutóval végződik. A mérkőzés a körül forog, hogy a pályázók közül ki tud leggyorsabban a hegyről lecsusszanva ezélehez érni; a súly tehát a siklás gyorsaságának jut. Ilyen versenyt mutat első képünk, még pedig hölgy-versenyt.

A *távverseny* gyakorlati szempontból legfontosabb. A holmenkoli versenynapok elsején szokott ez tartatni s Finnlandban, Svédország-

ban majdnem kizárólag uralkodik. A verseny-pálya tetemes hosszú, kilométerekre terjedő s mindenféle terepen, hegyen-völgyön, síkon, nyílt és erdős területeken vezet, közbe-közbe számos akadályokon, mint szakadások, árkok, kerítések, bokrok, stb. át, hogy a versenyzők képessége és jártassága mindeképpen kipróbáltsak. A versenyzők e mellett külön csapatban haladhatnak csak s nem szabad felhasználni az előre kerülteknek nyomait, miáltal azokkal szemben elnyílnak lennének. A következőkben bemutatjuk néhány távverseny eredményét, melyek megvilágosítják, hogy lábszánkóval aránylag rövid idő alatt minő távolságok járhatók be. A leg-hosszabb pálya a híres utazó *Nordenskjöld* és *Dikson* bárók által 1884 apr. 3—4-én *Joklmokk*-ban (Éjszak-Svédország) rendezett versenyénél volt; ez, igaz hogy majdnem sík területen, többnyire befagyott s kissé behavazott, de fölötte *220 kilométer* hosszúságban vezetett. Hat induló közül első lett a 37 éves lapp *Tuorda*, ki a pályát *21 óra és 22 perc* alatt futotta be, a második ugyancsak egy 40 éves lapp lett *5* perccel később érkezve s az utolsó *22 óra 8 perc* időben tette meg ezt a nagy utat.

A svéd lábszánkó-egylet által Lappmarkban 1893 febr. 2-án *Arvidsjaur*-ban rendezett versenyen *60 kilométer* hosszú, egy harmadában nyílt, különben erdős, bokros, nehéz pályát *Lars Olofson* lapp *5 óra 51 perc és 34* másodperc alatt futotta be, megjegyezve azt is, hogy a versenyenél csak egy botot használt.

A *Uleaborg*-ban (Finnland) 1892-ben rendezett versenyénél *28 kilométer* hosszú utat a 48 éves *Aapo Luomajoki* *1 óra 54 perc és 56* másodperc alatt járta meg.

Stockholm-ban az 1892 febr. 24-iki versenyenél a *30 kilométer* hosszú pályán 26 versenyző (finnek, lappok, svédek, norvégok) közül az első *2 óra 23 perc és 13* másodperc, a második *2 óra 28 perc és 12* másodperc, a harmadik *2 óra 35 perc és 46* másodperc alatt ért célhoz.

St.-Michel-ben a finn lövész zászlóalj versenyénél *30 kilométer* sík ut befutásához átlagosan *2 óra, 47 perc és 39* másodperc idő kellett.

Mürzzuschlag-ban 1894 január 7-én tartott távversenyen a 14-4 kilométer hosszú sík, hegyes és völgyes, nyílt és erdővel változó terepen *8* férfi (köztük 3 norvég) és egy hölgy versenyző közt:

1-ső *J. Holmen* (norvég) *55 perc és 33* másodperc;

2-ik *R. Pehrson* (norvég) *1 óra 2 perc és 10* másodperc;

3-ik *A. Hansen* (norvég) *1 óra 5 perc és 51* másodperc;

4-ik *Werberger* semmeringi levélhordó *1 óra 14 perc és 14* másodperc, az utolsóelőtlinek beérkezett résztvevő hölgy *1 óra 46 perc és 46* másodperc, míg az utolsó *1 óra 53 perc és 30* másodperc alatt.

Krisztianíában az 1888-ban rendezett mérkőzésnél az 50 kilométer hosszú dombos, erdős, sok akadályval nehezített pályát a győző *4 óra 26 perc* alatt futotta meg. Az 1894 február 18-án lefolyt versenyenél 13 norvég lábszánkó-egylet kiküldöttjei közül a 20 kilométer hosszú, igen nehéz terepen vezető pályán első lett *J. Holmen* (a ki a *mürzzuschlagi* versenyen s egyéb norvég versenyeken is győzött) ki ez utat *1 óra 35 perc és 11* másodperc alatt tette meg.

Ezek nyomán képet alkothatunk magunknak arról a jelentőségről, mely a lábszánkó mint téli közlekedési eszközt megilleti, de megítélhetjük annak sport-értékét is, habár utóbbira az ugróversenyek sikerei még sokkal inkább alkalmasak. Mert a lábszánkó-ügyességét és képes-

ségét semmi sem bizonyíthatja jobban, mint azok a hatalmas távugrások, melyek látszólag egyetlen, hosszú talpfákon meglehetősen. S így habár az ugrás első sorban csak önzél, mégis a lábszánkózás koronája az, s bizonyos tekintetben gyakorlati értéke is lehet.

Hiszen igazában csak akkor uralkodunk teljesen lábszánkóikon, ha rajtuk nemesek siklani, előre csusszanni, de ugrani is bírnak s a terepen, bármely nagyobb hegyi kiránduláson könnyen reászoríthatunk arra, midőn például sebes síklás közben, előre nem látott talajlépcsőkhöz vagy más hasonló akadályhoz érünk, a mely elől kitérni már nem lehet. Jól teszi tehát minden lábszánkó, ha az ugrásban bizonyos jártasságot sajátít el. A gyakorlat kezdéséhez, valami szelidebb, teljesen nyílt, fáatlan, jól behavazott lejtő választunk, melynek középre (a lankasodás irányában) a tornászó helyeinken használatos «dobogó»-hoz hasonló állványt készítetünk, avagy a lejtőbe egy $\frac{1}{2}$ méter magas lépcsőfokot ásatunk. Az így berendezett pályán azután közepes gyorsasággal lefelé siklunk s az ugrásnéz parkányáról — megtartva a síklás sebességét — mintegy leejtjük magunkat. A talpra esésnél jobb lábunkat mindig kissé előbbre nyújtjuk s könnyedén térdeinkbe ereszkedünk — főleg a bal lábbal, mintha a lábszánkó akarnánk térdelni — e mellett botjainkkal az egyensúlyt helyre állítjuk, fölemelkedünk s folytatjuk a síklást. Ha ez a gyakorlat meredekebb lejtőkről, magasabb ugrásnézről és gyorsabb síklás mellett is annyira megy, hogy biztosan talpra ugrunk és elesés nélkül folytathatjuk a csusszamlást, akkor visszatérünk a szelidebb lejtőhöz és alacsonyabb ugrásnézhez s kezdjük a próbákat úgy, mint legelőször, avval a különbséggel, hogy most az ugrásnéz parkányáról nem ejtjük alá magunkat, hanem arról tényleg fel- és elugrunk. Sok kísérlet, ügyesség, szemesség, meg egy kis bátorság kell ide, akkor az eredmény el nem maradhat. Midőn így bizonyos rövid távolságokra megtanultunk ugrani, — úgy mint az előgyakorlatnál, — fokozatosan erösebb lejtőkön, magasabb ugrásnézről és gyorsabb síklással folytatjuk a gyakorlást.

A most leirt pályához hasonló az ugróverseny-terek is. Mészként képünk mutatja ezek berendezését, nevezetesen az *ull-i* (Norvégiában) pályát. A domb tetején állanak az indulók, a lejtő közepén van a 2 méter magas ugrásnéz, elől a norvég nemzeti színekkel díszítve.

Minél meredekebb a lejtő, vagyis minél gyorsabb a síklás, annál messzebb ugrások tehetőek; ezélszerűtlen, rosszul készült pályákon, még kitűnő ugrók sem bírnak bizonyos távolon túl ugrani. Így a *mürzzuschlagi* pályán, a miatt, hogy az ugrásnéz után következő terület majdnem sík volt s nem képezte a lejtőnek folytatását vagy annak nagybodását, a versenyen megjelent norvégok 10—11 méternél továbbra nem bírtak ugrani, noha köztük volt *Jonas Holmen*, ki a norvég pályákon könnyű szerrel *23* méternyi ugrásokat tett. Annnyira restelték is dolgot, hogy másnap alkalmasabb területet szemeltek ki s magasabb ugrásnézőt állítottak föl s itt csakugyan sikerült is nekik, a mit ott hiába erőltettek, *18—20* méternyi nagyszerű ugrásokban gyönyörködtetni a bámuló közönséget.

Ezek nyomán képet alkothatunk magunknak arról a jelentőségről, mely a lábszánkó mint téli közlekedési eszközt megilleti, de megítélhetjük annak sport-értékét is, habár utóbbira az ugróversenyek sikerei még sokkal inkább alkalmasak. Mert a lábszánkó-ügyességét és képes-

Egyik képünkön a leghiresebb — a *holmenkoli* — pálya átmetszetét mutatjuk be, melynek arányai és méretei szükségesek arra, hogy *23* méteres ugrások meglehetősen legyenek. Az *i* pontnál van az indulóhely, *u*-nál az ugrásnéz és *k*-nál a kifutó. A domb alapvonala *133* méter, magassága *42* méter, így tehát a pálya hossza körülbelül *140* méter, mintegy 30° -nyi szöget képező lejtéssel.

A következőkben képét adom a múlt télen *Mürzzuschlagban*, norvég minta szerint rendezett lábszánkó-verseny lefolyásának. A versenyter e kies fekvésű stájer városka éjszakai oldalán, közvetlen a regényes semmeringi vasútvonal mellékén fekvő hegyi legelő, mely lankásan ereszkedik a lábánál fekvő városig. Felső részét örökzöld fenyvesek szegik, sötéten rajzolódva a háttér képező, mindent elborító vastag hólepel fehérségére. A szomszéd hegyek, égnek törő bérézek katlanszerűen zárják el a vidéket, mely teli pompájában csak úgy esábitgatja a természet szépségei iránt fogékony emberszívet, mint nyári üdéségekben. A kedélyes kis város ma szokatlanul élénk, telve van idegennel, kiket a vasúti állomásról alig győznek beszállítani a csöngő szánkok, a kik ellepik az utcákat s bámmésködő tekintetük által könnyen felismerhetők. A vendégfogadók zsúfolva vannak, boldog, a ki valami szobácskára tehet szert, legtöbbször örülhetnek, ha csak egy üres szék is elfoglalhatott. Elhangzott a déli harangszó, mindenki tödül kifelé s a vasúti átjárón túl fehérlő nagy hegyoldalon mindig több fekete pontocska mutatkozik, mintha egy fehér falat a legyek lepének el. Mi is megyünk a menőkkel. Odafönn élénk élet fogad. Néző-állások, ülések, zenekar s *600* méter hosszúságban a lejtőről vezető, zászlókkal kijelölt gondozott pálya a havon, melyek körül minden rangú és korú gyermekek, hölgyek sürgölődnek. Itt vannak a környék vadászai, erdészei nemzeti viseletükben legtöbbször lábszánkóikon, a szomszédos vidék lábszánkó-egyleteiként. Lassan-lassan megtalálja mindenki a maga helyét, — de azután nyugodtabb ábrázattal lesz a sokadalomnak. Bundás, lábszánkó bujt vagy takaróval borított kendős alakok kíváncsi szemmel néznek a hegytető felé, hol az indulók készülődnek; legtöbbször már várja a síklás kezdetére a jelt, néhány elkésett azonban ott lépked még a hegynek, kimérten, ütemszerűen emelve hosszú talpakkal fegyvert lábait. A versenybírószámára felállított magas léczállványon is, mely a kifutó végén van, alakok jelennek meg.

Végre trombitajel szólal meg, a hegytetőn egyszerre mozogni kezdenek a fekete pontok, minden szem pusztán vagy távcsővel fölszerelve oda irányul, a zenekar pedig reázendít valami farsangi nótát. Még alig telt el egy másodperc, mióta az indulásra jelt adtak, már is jobban és jobban közelednek, oszladoznak a lejtőn alá-sikló alakok, ki elmarad, ki előbbre kerül. Már tisztán látjuk, fölismerhetjük azrukn vonásait s a mellőkre tűzött számot; jönnek, mint a szél, az ügyesek két bottal is gyorsítva a síklást, az ügytelenebbek fekézve azokkal. Hirtelen lárna támad, a nézők közül sokan felállnak, az iramodók egyike elvágódott a hóban, — de ismét talpon van, nosza rajta a többiek után. Taps, helyeslés zúg végig a sokaságon, a mint társait eléri s az egész mérkőző-csoporttal villámgyorsan siklik el a nézők helyei előtt. Még néhány pillanatot s ezelnél vannak. A visszatérő győzőt megújult taps fogadja, s következik a második futam. Több ilyen verseny győzői azután együttesen indulnak döntő mérkőzésre, köztük az első a győztesek győztese.

Később változik a játék; apró *6—10—12* éves

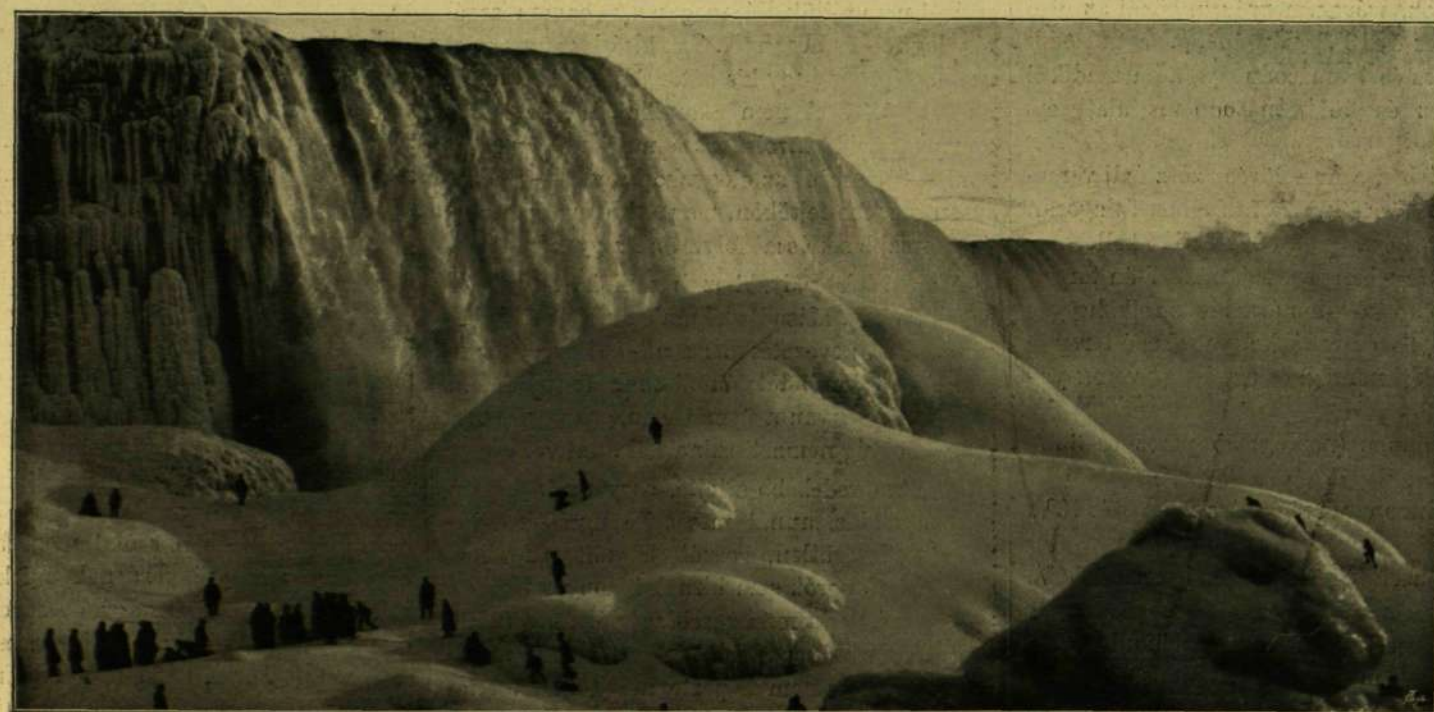
leánykák, fiuk versenyeznek, majd hölgyek s a szemlélő nem győz betelni a merőben idegen-szerű, sajátos, soha nem látott látvánnyal, mely képzeletben szinte oda helyezi a norvég hegyi világ téli életébe.

De most jön csak a verseny java része, leg-érdekesebb mozzanata: az ugrás. A fópályától kissé messzebb, meredekebb lejtőben van elkészítve az ugrósánc, a domb tetején ismert, szőke, erős vonású, izmos alakok készülődnek, az előbbi versenyek java részében győzők, norvégek. Közép-európai lábszánkó nem tart velük, az ugró-versenyben magukra maradtak.

A verseny-bírók tagjai a sánc elé csoportosulnak, a legkiváncsibb nézők azonképen.

ZÚZMARÁS FÁK A NIAGARA MELLETT. — Amerikai fényképek után.

A NIAGARA TÉLEN.

Amerikai fénykép után.

Felhangzik a jel. A mérköző norvégek kis társaságából kiválik egy alak, szédítő gyorsasággal siklik az ugrósánc felé, egyenes testtartással, bot nélkül, lábszánkóit szorosan együtt tartva, csupán jobb lábát tolvá kissé előre. Mikor az ugrósáncra ér, egy pillanatra térdeibe ereszkedik s annak párkányáról feldobja magát, felugrik, hogy iramodásának sebességével repüljön át a légen. Minél erősebb volt a neki iramodás, annál később ér talpra, annál messzebbre ugrik. Lezuhanására, csak úgy porzik a hó, szinte eltakarja a merész ugrót, de csak egy rövid szempillantásra, mert hirtelen kiegyenesedve folytatja útját, még szédítőbben, még sebesebben, mint a szökkenés előtt; de alig surrant vagy

30 méternyire, merész félkörű fordulót tesz s megáll. Eközben a második alak iramodik az ugróhely párkányának, követi őt a harmadik. Szinte lélegzetünket visszafojtva bámuljuk a csodálatos látványt s megkönnyebbülünk, mikor a domb tetejéről mind lefogytak a bátor férfiak. A bírák minden ugrás után fonál mértékkel mérik meg az ugrás hosszát, a távolságot az ugrósánc alapjától a talpraugrás pontjáig számítva. A norvégek pedig fáradságtalanok mutatványaikban. Alig végződött el a hivatalos ugróverseny, jószántukból folytatják művészetüket; ketten összefogódva indulnak ugrásra s azután egyik jobbra, másik balra teszi azt a remek hátranyaradást, melynek sportnyelven «telemarki

forduló» a neve, minthogy a telemarki lábszánkók között keletkezett. Végre hármásával ugrának s mindig oly biztosan, mintha csak egyedül, feszélyezés nélkül indulnának a repülés számba menő szökkenésre.

Az ugrás közben, a párkányzattól a talpraérésig tartó légi út alatt lábaikat rendszeren maguk alá huzva tartják az ugrók, de a képesség nagyobb foka, mikor e repülés alatt a testtartás egyenes, nyugodt. Az elugrás biztossága, a tartás, talpraérés, a bíróság előtt a díj megítélésénél mind latba esik s nem csupán a távolság határoz. Egyik képünk egy páros ugrást ábrázol abban a pillanatban, mikor az ugrók a sáncpárkányáról feldobják magukat, vagyis a távugrás kezdetén vannak.

sen-nek, a ki most az északi sark táján hajókázik, ha ugyan merész vállalkozását balsors nem kísérette, mikor azt írta: «egy jó lábszánkózó távugrásait nézni a legremekebb földi látványok egyike»

Chernel István.

A NIAGARA VIZESÉS TÉLEN.

A ki csak nyáron látta a Niagarát, alig sejtí, hogy ez a nagyszerű természeti csoda nyári mezében mily egyszerű, mondhatnók, szegényes ahhoz a páratlan pompához képest, a melyet télen képes kifejteni.

Nyári időben hónapokat töltöttem a Niagarához közel eső városokban, Buffalóban, Rochesterben, a kanadai Torontóban, s a mikor csak alkalmam nyílt, siettem meglátogatni régi vágyaim tárgyát, a Niagarát. Ismerem is végül lépésről lépésre. Körülötte, alatta bejártam minden pontot, a hová halandó csak eljuthat. Vándorlásaim között azonban gyakran eszembe jutott az a kérdés, minő lehet ez a hatalmas vízi játék téli időben, mikor a fagyos hideg megdermeszti omló falait?

«Ne mulasztja el megnézni télen is a Niagarát, akkor még szebb, mint nyáron,» — mond-

SIKLÓ-VERSENY.

UGRÓ-VERSENY AZ ULL-I VERSENPÁLYÁN.

mulja minden képzeletemet! A vizesés egész tömegével most is szakad, omlik úgy, mint nyáron. A leszakadó óriás víztömeget a fagy sem bírja megigazni. De lent, a vizesés aljában, félkör alakban — mintegy ört állva — hatalmas jéghegyek csoportosulnak, melyek vakítóan csillognak, ragyognak a reggeli nap fényében. E jéghegyek a Niagara folyton szállongó párájának alkotásai. Mikor az esés vize a magasból lehull, alant megtörik s egy része finom, könnyű párává foszlik szét, melyet a szél minden irányban elkapkod, s a mint az távolabb lecsapódik a partot övező kőomlásokra, azonnal jéggé fagy, s e jég az egész télen át növekszik, rétegről rétegre. A kezdetben vékony jégrétegekből lassanként egész jéghegyek keletkeznek s mondják, hogy a tél végével azok némelyike, az 55 méternyi vizeséssel majdnem egyenlő magasságra nő. Mikor én láttam őket, akkor némelyik már 35—40 méter magas lehetett.

Hasonló jégtömegeket, mint télen a Niagaránál, a mérsékelt földávon nem látni sehol egyebet, csak talán a magas Alpések gleccserein.

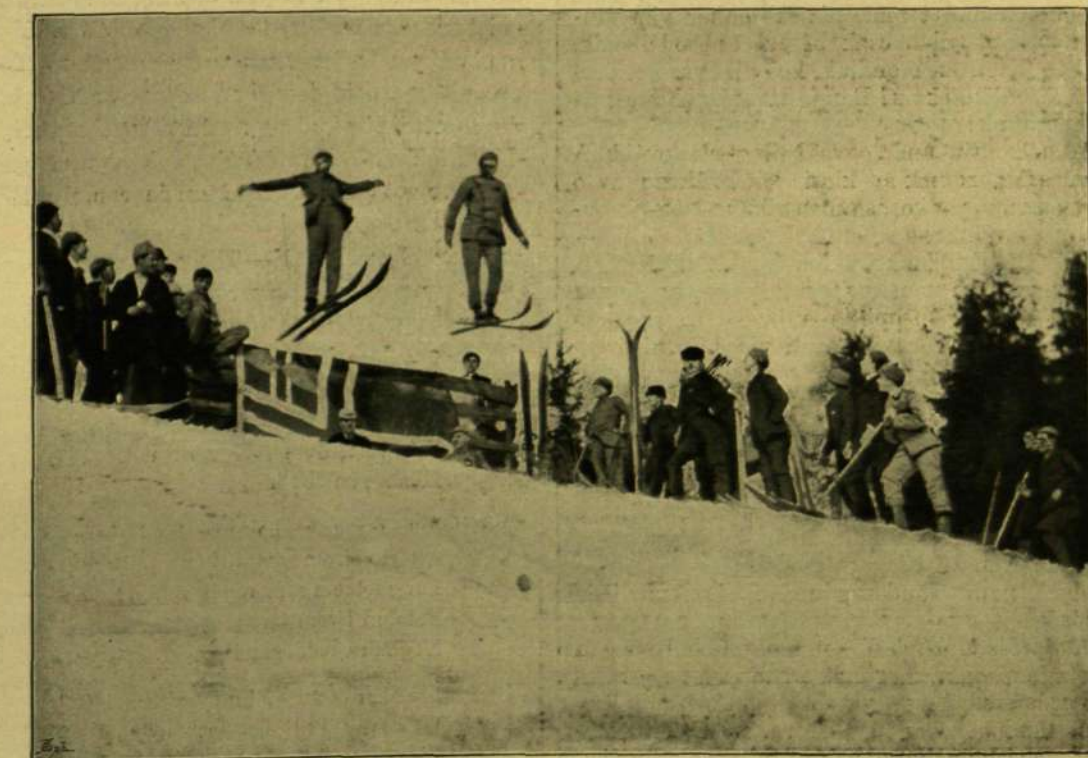
A szokatlan látvány aztán télen is nagy számú látogatókat vonz a Niagarához, s szép időben csak úgy rajzik a népség e jéghegyeken. A látogatók előtt e jéghegyek közül rendszeren az a legnépszerűbb, mely az esés-északi oldalán szokott képződni; ugyanaz, melyet mai számunkban közölt képünk is ábrázol. Ezt «Jég-

ták amerikai barátaim. S a buzditásnak az lett a vége, hogy nem tudtam a csábításnak ellentállni s az 1893-iki rendkívül hideg télen, január végén, mikor a lapok is híresztelték, hogy a Niagara teljes téli pompájában van, fölkerekedtem Albanyból, New-York állam fővárosából, s a világ legsebesebb gyorsvonatával, az «Empire State Express»-el elrepültem a Niagara felé.

Rövid 5 óra alatt Buffalónál, a végtelennek látszó Erie-tó partján száguldott vonatunk. Ott láttam, hogy a tengernyi nagy tó soha sem fagy be egészen s a leghidegebb télen is csak partjain képződik pár ezer lépésnyi széles jégpáncél. S a hol a Niagara folyó kiömlik belőle, hogy a tó vizét a 336 lábbal alantabb fekvő Ontario-tóba ontsa, azt is láttam, hogy a sebes folyó nincs esőppet sem befagyva s partjai közt apró gőzhajók vigan közlekedtek.

Este volt, mikor a vizesés mellett fekvő Niagara-Falls-City nevű városkába érkeztem. A vendéglő népe már régi ismerős gyanánt üdvözölt. Biztattak, hogy a Niagara az idei kemény télen szebb, mint valaha. Izgatottan vártam a reggelt s az izgatottság, meg a Niagara tompa mormolása, mely csöndes éjszakán a vizeséstől mérföldnyire eső házak legzártabb szobájába is behallatszik, egész éjen át alig hagytak aludni.

S a reggeli fagyos időben, a mint pitymallott, siettem a vizeséshez. Ah!... ez a látvány felül-

UGRÓ-VERSENY.

LÁBSZÁNKÓ-VERSENYEK NORVÉGIÁBAN.

hid-nak (Ice Bridge) szokták nevezni. Mikor az Ice Bridge már jó magas, oldalába lépcsőt vágnak s azon, a vízesséval szemközti, felmáshatunk annak egész a szomszédságába. A vállalkozás azonban nem oly könnyű, mint gondolnók. A jéglépéső a folyton ráhulló s rajta megfagyó páráktól mindig sikos és az elcsúszás a meredek jéghegven könnyen életveszélylyel járhat. S aztán, a mint fölebb hatolunk, az esés sikertető dörgése mind közelebb éri füleinket, az omló, óriás vízfal meg elkápráztatja szemeinket s fölünk alig pár lépésnyire oly véstes örvényt tár elénk, hogy nincs az a vasidegzetű ember, kit legalább pillanatra el nem fogna a rémülés és a közeli megsemmisülés érzete, mit bárkinék is bajos leküzdni. Láttam nőket s férfiakat is, hogy mikor már a jéghegy oldalán fele üg felkapaszkodtak, az omló víztömeg látása s a zúgó dőrej annyira megfélemlíté őket, hogy segítségért kiabáltak s a maguk erejéből se föl, se lefele nem tudtak menni. S megvallom, magam is, mikor az Ice Bridgere először kapaszkodtam föl, a rémesen nagyszerű látvány hatása alatt, mintegy benultnak éreztem minden érzékemet és csak ismételt felkapaszkodásnál tudtam a látványt kellőleg megfigyelni s nagyszerűségét élvezni.

Bármily hatalmasak legyenek is a jéghegyek, a tavaszi langyos szellő fuvallatára mind eltűnnek, de óriás tömegük oly lassan olvad el, hogy gyakran még május végén is látni jeget a vízesség aljában.

Vessünk azonban más felé, a vízessé környező magas sziklapartokra is egy pillantást. Bámulatunk újra fokozódik képtelen. A toronymagyas meredek sziklapartok több száz lépésnyi távolságra a vízessétől, a legpompásabb jégfüggönyvel vannak bevonva, olyannal, minót hiába keresnénk máshol a világban. E jégfüggöny szintén a Niagara remeke. Ugyanis a mint a sziklapartok felől kiszivárgó víz, továbbá a vízessétől felesapódó pára a meredek partokon megfagy, ott óriási jégcsapok keletkeznek, melyek pompás világoskék színben tündöklölve, ezrenként sorakoznak egymás mellé s a vízesség mindkét oldalánál rengeteg, tündöklő jégcsapnyezet látványt alkotni. Az együttes hatás szépségét, az egyes jégalakzatok változatoságát s az elrendezésnek szeszélyességét tollal leírni lehetetlen. Azt hisszük, a Niagara itt felülmúlta önmagát s egyéb meglepetés már nem is képzelhető számunkra. Pedig családunk.

Ha fent a sik partokon körülnézünk, a Niagara csodáit megint szaporodni látjuk. A merre csak szemünk lát, a fák, bokrok legnagyobb ágai, galljai hófehér, vastag, ragyogó zuzmarával vannak bevonva s oly képet mutatnak, a minőtől eddig fogalmunk sem lehetett. Tulajdonképpen nem is látunk sem fát, sem bokrot, hanem csak azoknak hófehér színű, megnövelt, megvastagodott alakzatait; mintha csak valami fantasztikus szellem fényes, átlátszó márványból faragta volna ki őket. Nincs az a csapongó művészi képzelődés, mely ezekhez az alakokhoz hasonlót tudna teremteni; az ember vizsgálóhajlama elakad s csak bámul és csodálkozik. Önkénytelen azt mondjuk, hogy ha van tündérvilág a földön, ez az! Benne járunk; benne gyönyörködünk!

Álmélkodva, andalogva ballagunk tovább. A természet erőinek e kicsi földterületen való nagyszerű nyilatkozása más világba látszik ragadni bennünket s éreznünk vélnék e föld őslakóinak, az indiánoknak lelki állapotát, kik a Niagara minden tüneményében túlvilági szellemek műveit vélték megpillantani. Sétánkból egy percze megállunk; tagjainkat szibbadni érezzük; szemeink kápráznak; a ragyogó színjáték tündérfényével látszik bevonnunk előttünk a dörgő vízessét, a jéghegyeket s a magasba felszálló vízpárákat...

Vajjon a Niagara tündéré csakugyan meglel-e kedvünkért s az mutogatja előttünk e végtelenül kedves, földöntúli bájjal játszó tüneményt? Nem. A Niagara csodáinak e legesodásabbja nem tündérek műve, hanem igaz valóság.

A vízesség alól felszállongó párafelhőre vígan sőt a napugár, megörök benne s a kettős találkozás eredménye gyanánt, hatalmas fénykörben, tündöklölve, pajzánkodva, néha fényesebben, néha homályosabban ott ragyog — a szívárvány! Ugyanaz a színes, csodálatos szívárvány, mely az ide-oda csapongó párában nyaranta

rendes vendég s néha csak pár lépésnyire szokott játszadozni szemeink előtt.

S most együtt a jég és a szívárvány! Valami fonséges, isteni! Mintha csak a Niagara szellemének büszke szavát hallanók megszólalni, mondván: «nézzétek, a föld uralkodójának, a Napnak csókja örökké az enyém, mert én vagyok a legszebb, legesodásabb alkotás az egész világban.»

Krécsy Béla.

KOMJÁTHY JENŐ UTOLSÓ KÖLTEMÉNYE.

Euthánázia.

Dib-dáb öröm s ti tudni éltek
Ragyogó, gúnyos semmisségek,
Suhanjatok el nyomtalan!
Rajongó szívem egyet áhit:
Meghalni boldogan!

Rohanjatok, ti pászororók!
Tiszavirág kőj, fűre nóták,
Csak múltjátok, csak múltjátok!
S ti néma, hosszú, zordon árnyak,
Szívembe nyuljatok!

Dobjátok ki a léha kedvet!
Ti vérgyönyör s ti vak szerelmek
A tűzre mind, a tűzre mind!
Lelkemnek itt már szűk a pálya,
Csak fölfelé tekint.

Felvedve minden földiséget,
Egy gondolatnak lángja éget,
Hatalmas vágya megrohan:
Az üdvözítő kink árán
Meghalni boldogan!

Oh, mondhatatlan lesz, mit érez,
Ha tiszta mélyü kutyfejéhez
E szellem majdan visszatér!
Dicső halál! ha itt az óra,
Jövel majd fiadér!

Jövel, jövel, rajongva várlak,
Hogy titkaid honába szálljak,
El nem riaszt már szemmi véz!
S merészen, gyorsan, szent erővel
Ragad egy égi kéz.

Ragadj, ragadj dicső egedbe,
Szépségeit hogy lekhesedve
Kutassam és daloljam én!
Lelkem csak lelked' szomjuhozza
Világok üdve, fény!

Repülve mindig magasabban,
Itt hagyom az omló salakban
A földi vágyat, földi kint;
A mindenségnek napja sűt rám,
Szellője meglegyint.

S repülve mindig sebesebben,
Füldöm a zajló fényelemben,
Oh, mérhetetlen gyönyörök!
Meglátom arczod', titkos Isten,
Fonséges és örök!

S mit hasztalan kutattam én lenni,
Egyszerre mind előmbé lebenni,
Föltárod, oh dicső halál!
Igazság, látom szűzi arczod',
Ólellek, ideál!

Igy akarok meghalni bátran!
Enyém lesz, mit e zabolátlán,
E nagyralátó szív kiván;
Nem lézen veszteség a nemléte,
Hanem boldog hiány.

Igy akarok meghalni tisztán!
Áttörni sirom sűri titkán
Láng lelkem már repül, rohan!
Eldobni létém tört alakját,
Meghalni boldogan!

Igy akarok meghalni büszkén.
Lobogva töltött élet tiszken
Elégni gyorsan, könnyedén!
Nem siratom, mi összeomlott,
Órökké élek én!

Elégek én ragyogva fényben,
Szétáradok az összességben,
Magamat égbe ragadom,
Az ősi honba visszatérek
Tiszán és szabadon.

KOMJÁTHY JENŐ HALÁLÁRA.

Egy idegen jött valahonnan
S betért egy bús ház kapuján.
Sok szenvedő enyhül meg ottan,
Még ő is meggyógyul talán.

S biztatva vonják őt is ágyba,
Min annyi más lét már halált
S alig halt el panasza fájva,
Im az ő szíve is megállt.

S hogy tudják, kit fogad be sirja,
Még átjutatják holmiját,
Sárgult lapok... Rim rimre írva...
Csodás, összhangba szött világ

S im holt szívét mig fölmozdíták,
Mi vajjon a halalós ok?
Nevét suttoja már egy országot,
Hirt vívnek szokatlan dalok.

S hallszik, mit orvos sohse mondhat:
Nagy álmok láza ölte meg!
S mondják — temetve a halottat, —
Im egy új költőnk született.

Telekes Béla.

A MOGYORÓPÁLCZA HISTÓRIÁJA.

Arab elbeszélés Tuniszból.

Közi Csik Volecz Sándor.

Hajdanta, mikor még Tunisz török fennhatóság alatt állott, élt a tartomány éjszakkéleti részén egy előkelő hercegi vérből származott sejk. Hatalmas és befolyásos ember volt Bardóban,* fedelmi háremet és nagy számú eselődő tartott, paripái legszebbek voltak az országban, még a bég is a sejk ménéséből vásárolta a maga lovait.

Nem csoda ennél fogva, hogy a sejk még az európaiak előtt is hírnévre meglátogatta. Egyszer egy hírneves angol orvos meglátogatta a sejkét, a mit olyan nagy néven vett, hogy elhatározta, miszerint valami igen becses ajándékkal lepi meg az emberséges angolt, mert hát ez a tuniszi szokások szerint különben is úgy illik.

Magához hivatá tehát a sejk Jazfel ágát, az első hivatalnokát s megparancsolta neki, hogy saját kedvezet paripáját vigye ajándéknak az angolnak. Jazfel aga átvette a paripát és ment vele az angolhoz. Útközben azonban megmondta magát.

«Minek is annak a gyaurnak az a szép ló, bizony beérhetné a szomszédom szürkéjével», tündött magában és úgy is eslekedett. Elküldött szomszédjáért, Ibrahim lókupéért. Az alku csakhamar meglelt. Jazfel aga 60 arany medzsidéit kapott ráadásul. A kieserült szürkét pedig átadta udvarmesterének, Mohamed bimbinak, hogy azt a sejk nevében az angolnak adja át.

Az udvarmester útközben egy öszvér-hajcsárral találkozott. Jó ötlete támadt neki is.

«Minek annak az angolnak a ló, ki tudja, tud-e rajta ülni? Hát ha még le is esik róla, azután kész a baj. Jobb lenne neki az öszvére», gondolta magában, és csakugyan ehhez képest eslekedett. A lovat kieserülte és 600 piasztért** kapott felpénzül.

De hát mi történjék az öszvérrel? Az ilyen ajándékot a sejk nevében átadni mégis merész dolog lett volna, de az udvarmester most segített magán. Az öszvért szomszédjához Ben-Ali kereskedőhöz küldte, megkérvén, hogy azt, mint a sejk ajándékát, adja át az angolnak.

Most meg a kereskedőnek tetszett meg az öszvér, egyebiránt szükségbe is volt rá portéká szállítására. «Ha az ajándéklóból öszvér lett, mért ne lehetne öszvérből juhászkutya?» elmélkedett a kereskedő.

* Bardó Tunisz nyaraló telepe.

** A tuniszi piasztér 20 osztrák krajczárt ér.

Az öszvért tehát megtartotta, s felfogott az utszélen egy gazdátlan, vágott fülü kuvaszt, szépen megnyiratta, megmosatta, és selyem pántlikát kötött a nyaka körül, aztán szolgáját innepi kaftanba bujtatta s megparancsolta neki, hogy a kutyát a sejk nevében vigye el az angolnak.

Az angol útra készült már, midőn a szolgálta kuvaszszal beállított hozzá.

«Szalem-alejkum — kezdé a szolgálta. — Hosszúra növeszse a prófeta a két oldalon li-tyegő szakalodat, rózsafa virítson az orrod végén és tulipán bimbók teremjenek a füled tövével. Légy üdvözölve, és örvendj a mai napnak, mert a hatalmas sejk kegye kiterjedt rád is. Fogadd ime hatalmas urunk ajándékát, e kutyát, a hűség jelképét, jellelül hí barátságának, a mivel téged megértette.

Az angol jól ismerte a keleti viszonyokat, azonnal feltalálta magát. A szoba sarokból egy görbe, nyuzott *mogyoró pálczát* vett elő, a mivel a szolgálta hatalmasan elpálhota, azután így szólott hozzá: «Hűséges szolgálja uradnak! add át barátságom jellelül ezt a pálczát és mondd meg uradnak, hogy annyi áldás szálljon a sejk fejére, a hány ütést kaptál a hátadra.»

A szolgálta elkullogott, a pálczát magával vive, mit a küldött üzenettel együtt urának, a kereskedőnek átadott.

A kereskedő a pálcza helyett egy rozsdás kardot és egy himzett gyaupju kaftánt vitt Mohamed bimbinak udvarmesterhez, hogy azt mint az angol ajándékát szolgáltassa át a sejknek.

A rozsdás kardot és a kaftánt most meg az udvarmester cserélte ki, helyette ezüsthimzésű selyem kaftánt és aranyozott kardot vitt Jazfel agához, hogy azt mint az angol ajándékát adja át a sejknek.

Jazfel aga nem elég tisztességesnek találta az ajándékot. Elment tehát a goletai* bazárba, vett egy aranyhimzésű gyémántgombos kaftánt és egy szinarany markolatú kardot, azután a sejk elé járulván, a következő szavakkal köszönt be hozzá:

«Uram! nyolczvanhat törzs hatalmas sejkje.** Az ég valamennyi áldása terüljön feletedre, csillagok seregei ragyogjanak fejed felett. Szakalad szálai ezüstté, szemeid gyémánttal váljanak. Mohamed kertjében rózsákod lépdelj és a reggeli harmatban megátatott tulipán legyen fekkhelyed! Az angol gyaurn átvette a küldött paripát, mit tulajdonképpen nem is érdemelt meg. Ime nagyrabcsülése jellelül küldi ezen becses ajándékokat. Méltasd, oh uram, kegyes megte-kintésre!

A sejk átvette a kaftánt és a kardot. Egy ideig beható vizsgálat alá vette a hozott tárgyakat, azután dühösen felugorva az aga fejéhez verte a kardot.

«Te számar! ordított a sejk — hisz e kard és ez a kaftán Haszán fiamé, most heten vitte azt az átkozott poronty a goletai zálogházba. A gyémánt gombok nálam vannak, az a mi a kaftánon van, nem gyémánt, hanem cseh üveg! Hanem egy és igazságos az Isten! A hitelen gyaurn is bühnődött! Mert tudd meg ag! hogy az a paripa, mit az angolnak küldtem, félszemérem vak és olykor-olykor kehes is volt!

BARATIERI TÁBORNOK.

Olaszországnak fényes győzelme volt január 14-én Abissziniában, hol tudvalevőleg néhány év óta nagy gyarmatuk van «Erithrei» név alatt. Ez a gyarmat a Vörös-tenger mellett fekszik a mahdi lázadás és Gordon pása idejében sokat emlegetett kopár partokon s szákhelye Masszaua, mely azóta igen jelentékeny hely lett. A gyarmat fenntartása azonban nagy nehézségekkel jár, mivel a szó szoros értelmében ellenségek veszik körül, nyugat felé a mahdi fanatikus emberei, délről az abessziniak s délkeletről a félig vad nomád törzsek. Ezért az olaszoknak évek óta csaknem folytonosan van kisebb-nagyobb háboruszkodásuk, mely igen sok pénzbe és emberéletbe kerül, nem is említve, hogy a gyilkos éghajlat és a nagyrézt teljesen kopár, terméketlen és vízszegény talaj is sok nehézséget okoz a gyarmatosításban, úgy hogy jelenleg az új gyar-

* Goletá Tunisz elővárosa.

** A hercegi vérből származó sejknek hivatalos címe Tuniszbán.

BARATIERI TÁBORNOK.

matban a hivatalnokokon, katonákon és missionáriusokon kívül, alig lakik még egy pár-száz olasz alattvaló.

A legújabb összeütközése az olaszoknak az abessziniakkal volt, kik kényszerűségből elismerték ugyan az olaszok védménységét, de önállóságukat féltékenyen őrizik. Legközelebb az abessziniak csapatok csaknem egész váratlanul *Ras Mangascia* vezetése alatt megtámadták *Baratieri* tábornok csapatát. Azonban vesztükre, mert a vitéz tábornok, bár egy teljes napon tartott csata után, megverte őket s elűzte Seimanzonáig. A csatában az olaszok 120 halottat s 90 sebesültet vesztettek, nagyobb részt benszülött katonákat. Az abessziniak vesztesége azonban hasonlíthatatlanul nagyobb volt s többek közt hét előkelő főnök is elesett a csatában.

Baratieri tábornok, kinek arczképét érdekes egyenruhájában bemutatjuk, 1840-ban született Trientben (Dél-Tirolban) s résztvette a Garibaldi-mozgalomban. Mint katona már előbb is híres volt, többek között egy szicíliai expedíció vezetésé alkalmával tünt ki.

A FRANCIA BÜNTETŐ GYARMATOK.

Dreyfus kapitányt, miután a párisi haditörvényszék reá sütötte a hazaárulás iszonyú bélyegét s miután a haditörvényszék ítéletéhez képest Páris egy közterén végrehajtották rajta a rangjától való megfosztás kegyetlen eljárását (a miről sokan azt mondják, hogy rosszabb a bitófánál), az Új-Kaledóniához tartozó *Ducos* félszigetre szállították el, hogy ő is szaporítsa egy-egy ama gonosztevők számát, a kiket a francia társadalom kitaszít kebeléből, mint szegényére való, helyrehozhatatlan bünt elkövetett embereket.

E hazaárulási pör alkalmából a francia sajtó sokat foglalkozott a kémkedés büntetésének szigorításával és a büntető- (a mint ők nevezik, kényszer-) gyarmatok ügyével. Az igazságot hajhászó párisi újságok némelyike már-már jóslásokba bocsátkozott, hogy Dreyfus, a degradált kapitány, fog alkalmat találni az örök megvesztegetésére és a megszükhetésre száműzetése helyéről, hogy azután egész békén átvehesse valami biztos helyen azt a 120,000 frankot, melyet állítólag Németországba küldött el valakihez, árusításának felfedezése előtt. Négy örnek 40,000 frank üntig elég, hogy szemet hűnyjon szokése előtt; ha nyolczat adnak melléje, akkor 80,000 frank szükséges erre. Ezek majd eszmének neki egy csónakot, melylyel az angol partokat elérheti, a mint annak idején a szintén kényszer-munkára ítélt és az új-kaledoniai gyarmatokba deportált *Rochefort*, a ma is még folyton szereplő francia zenebonacsímáló eslekedett.

A büntető gyarmatokba való elszállítás és az ott megszábot szigorú, sanyarúsággal teljes élet úgy szólvány különlegessége a francia igazságszolgáltatásnak. Érdekesnek tartjuk ennél fogva e nem rég felmerült, az egész európai sajtóban nagy port vert honarúli pör alkalmából egy közelebb ott járt francia író előadásai nyomán

megismertetni ezen gyarmatokat s az azokon folyó kinos életet.

Két ilyen gyarmatuk van a francziáknak. Az egyik *Új-Kaledónia* (Ausztráliában), a hová *Rochefort* s most újabban a szomorú hírnévre szert tett Dreyfus deportáltatott; a másik *Guyána* (Amerikában). Ez utóbbi helyre többnyire az *anarkhistákat* szokta a francia kormány száműzetni. Az 1885. évi május 27-én kelt törvény nagyon is tág teret nyitott a magyarázótokra és lehetővé tette, hogy könnyű szerrel megszabaduljon a társadalom a veszélyes elemektől. Ez a törvény nygylan azt mondja, hogy mindazok, a kik veszedelmes visszaesők, deportálhatók. A száműzetés (relégation) valamely gyarmatba való elszállításból áll s folytonos munkára való kényszerítéssel van egybekötve. A száműzetés mindenkorra szól, hacsak az illető különös jó magaviseletével ki nem érdemli a megkegyelmezést.

Kietlenség és az éghajlat veszélyessége dolgában alig enged egyik gyarmat is a másiknak. Különösen a kegyetlen gúnyval «Üdvösség sziget»-nek (Ile du Salut) elnevezett guyanai gyarmat az, melyen az elítéltek nagy része elhal, mielőtt még szigorú büntetését kitöltötte volna. A szigetek egyikét «Ördög sziget»-nek hívják (Ile du diable). Ez már találobb elnevezés, mert az ott való élet talán csak egy fokkal áll fölebb a pokol kinszenvedésénél. A forró földövi iszonyú hőség, ehhez még a naponta nyolcz órai munka valóságos pokollá teszi azt. Csak a «Király sziget»-en (Ile Royal) van kissé európaiabb építkezés, ott lévő az igazgatósági épület is, továbbá egy templom, a műhelyek, raktárak s a beteggek menedékháza. Azt a végtelen ridegséget, mely e szigeteken látható, talán semmi sem múlja felül. Ha az elítéltek valamelyike meghal, nem sirba temetik el, hanem zsákba varrják és a «Király sziget» mellett egy szikláról bedobják a tengerbe, kedves prádát szolgál-tatván a czápáknak, melyek már sereglesen tódulnak arra a helyre, mihelyest meghalják a szigetbeli templom harangját, mely a «femetést» jelzi. Mindamellet, hogy elszökni igen nehéz a szigetekről, mégis előfordul ily eset. Így 1884-ben nem kevesebb, mint hat fegyenez szökött el egy csónakon a közeli angol területre; de mihelyest partra értek, elfogattak és visszazállították. Egy másik szerencsétlen egy, a part felé hajtott horodóban tünt el, de ez sem volt szerencsésőbb. A francia lapnak az örök megvesztegethetőségére vonatkozó példálózása csak mesészamba megy, mert azok minden képzeletet felülmúlólag nyeresek, szigorúak és megközelíthetelenek. Hogy azonban még így is kijátszhatók, eléggé mutatja az, hogy 1864-től 1880-ig nem kevesebb, mint 381 fegyeneznek sikerült magát a hivatalos kimutatásokba megszökött vagy nyomavesztett gyanánt beiktattatni.

A megátalkodott anarkhisták a guyanai gyarmatot népesítik be. Hogy az ide való deportálás milyen gyakorivá lett időnk folytán, eléggé mutatják a hivatalos adatok. 1867-ben még csak 600 fogoly volt e helyen; de egy év múlva már 1554-re szaporodtak. Miután pedig magában Franciaországban a tengeremléli fegyenez-helyeket eltörtölték s a kommunisták elítéltesse is bekövetkezett: rohamosan kezdett emelkedni a gyarmatbeli elítéltek száma. 1874-ben 5000, 1880-ban 8000 és 1883 végével már 9000 volt. 1864-től 1883 végeig tehát összesen 15,209 ily megátalkodott gonosztevőt dobott ki magából a francia nép, hogy e gyilkos égaljú helyen bühnődjenek vagy ott elveszessenek.

Olyan vezetes anarkhisták vannak itt, mint többek közt *Gallo* és *Cypoc*, kik mindketten véres betűkkel vannak beírva az anarkhizmus történetének szomorú könyvébe. Ez a Gallo, a ki Bakunin hívének vallván magát, őlt, rabolt, gyújtogatott, csakhogy az általa gyűlölt mai társadalom romjain egy, az ő örült eszméi szerinti új világot segítsen megalakítani, még itt, ez iszonyú helyen is vér után szomjazott. Meg akarta ölni az egyik őrt; de rajta vesztett s a revolvergolyónak, mely állat szétronesolta, ma is viseli a nyomát. Másik hírhedt társa szelidebb lett és most koporsók gyalulásával foglalkozik. Szentén itt van *Pini*, az «anarkhista mártír», egyike ez iszonyú társadalmi hitvallás *szeljeinek*. Mint neve is mutatja, olasz származású ez a most már igen jámbor, vagy talán a jámborságot szinlelő mártír. Duzzog a két esztendei börtön miatt, melyet rá mértek, mivel állítólag

AZ ÚJ KORCSOLYA-CSARNOK.

Háry Gyula rajza.

meg akart szokni. Igen, állítólag, mert ő, — de hogy akart ő megszokni s védekezik még most is folyton, mint a hogy annak idején mind tagadta a terhére rótt büntetéseket. Sokkal büszkébb ő, hogy sem megszokják. Hiszen a régleme-
ntök tiltják ezt. Ah! ha ismernék őt valóban, nem volna ő már ott. Hanem természetesen mindezek a szépszavak, melyekkel kíváncsi látogatóit fogadni szokta, nem igen találhat hite-
telre. Ugyancsak ott van egy hús esztendő, gonosztevőnek épen nem látszó fiatal ember, a kit megrpillantva, esodálkozva kérdezi az idegen: Hogyan? Ez tartotta Páriszt rettegésben napokon, heteken át, mint a Clichy-utezai, iszonyú emlékeztető bombarobbanás egyik czinkosa, mint Ravachol bűntársa? Ez volna a hírhedt Biscuit Simon? Most egy bányában dolgozik. Némi elégtételül szolgálhat neki a száműzetés és a kényszermunka sanyarúsága mellett, hogy most is robbanthatja egymás után a dynamit-tölté-
nyeket, csak hogy nem a párisi paloták romhalmazai mutatják a keze nyomát. És Clément Duval, ez a másik anarkhista hős, a kit rablás, gyújtogatás és gyilkosság kísérlet miatt, — mi-
ket természetesen mind a szent ügy érdekében akart végrehajtani, — halálra, majd örökös kényszermunkára ítélték.

Ő is itt folytatja régi mesterségét: a lakatos-
ságot, melyet az anarkhizmus kedvéért elha-
gyott. Ebben az emberben valóságos fanatikus
rajongó lélek lakik. Érdekesen adja elő az a
francia író a vele való társalgását, majd hirte-
len átváltozását, midőn övét emlegeti. «Nincs
idő már beszélgetni, munkához kell látni — így
szókol nekik még most sem szűnő fanatizmus-
sal az anarkhizmus felől; — a forradalom min-

den eszközt szentesít, melylyel a népet álmos-
ságából felrázhatjuk és a hatalmasokat rettegés-
ben tarthatjuk... A forradalmárnak kizárólag a
nagy társadalmi forradalom előkészítésén kell
munkálkodnia... Rég ideje már, mióta itt va-
gyok; nem kell számot adnom tetteimről senki-
nek, és mégis nyugodt vagyok, hogy megtettem
kötelességemet a nagy forradalom iránt... «És
az a nagy forradalom elfelejtette önnel, hogy
neje van!» — szakítja őt egyszerre felbe a látogató.
Mire a nagy anarkhista hős, a ki azt val-
lotta, hogy «nincs felsőbbség, nincs haza, nincs
család!» — könnyek gyűlnek szemébe. — «Fe-
leségem! szegény feleségem! hogy őt nem lát-
hatom, az a legnagyobb bánatom...»

Dreyfus, a degradált kapitány, a hasonló gon-
nosztevők disztelen társaságában elmélkedhetik
ezután a legnagyobb vétekről, a hazaárulásról.
Felesége önkéntesen osztja meg vele a száműze-
tés keserű kenyerét; de kínjait, bármennyire
szeressék is egymást, csak kis részben enyhí-
theti. Am a büntető igazságszolgáltatás karját itt
is az emberiség vezérel, s nem zárja el egés-
zen a jobb jövő reményétől a vétkezőt. A nyolc
órás kényszermunkát átváltoztatják mezei mun-
kára, ha viseletével kiérdemli; sőt a hazájába
való visszatérés lehetősége is integet feléje némi

halvány biztató fény-
nyel a távol jövő
setétségében, mert a bi-
róság kiválóan jó vise-
let tanúsításának eseté-
ben hat évi büntetés
elszenvedése után a
száműzetést megszü-
netheti. — h.

EGYVELEG.

* A legfehérebb város a földön Cadix spanyolki-
kötőhely; fehérebb Ve-
lenczénél is. A tenger fe-
lől néve napfényes idő-
ben valóságos jéghegynek
látszik, mely tornyaival és falaival a tengerből déli
bábként emelkedik ki.

* Erzsébet királyné, mikor Algirba utazott, ki-
szállt Marseillesben; kikötötte azonban, hogy
hivatalos fogadtatás épen ne legyen, csak egy mun-
kást adjanak mellé, ki a város legélénkebb helyeit
megmutassa. Ezt a szolgálatot egy állóférfi
rendőr tette meg. A marseillesiek nagyon csodál-
koztak a királyné kitartásán, ki fáradhatatlan járta
be a város főbb helyeit.

* A varrógép jubileuma. Negyven éve, hogy az
első varrógépet Amerikából Európába hozatta egy
Pommerenke nevű berlini szabó. A gép akkor oly
nagy feltűnést keltett, hogy a «vas varró kisasszony»
megtekintésére IV. Frigyes Vilmos király maga is
elment s az első ruha, melyet a varrógéppel készí-
tettek, az övé volt. Ezután rohamosan szaporodott
a varrógépek száma. A londoni 1851-ki kiállítás-
son 3. Párisban 1866-ban 14, Londonban 1861-ben
már 33 varrógép gyár képviseltette magát.

* A legnépesebb egyetem jelenleg a berlini,
melynél a múlt nyáron 8343 hallgató volt beírva.
Ezután következnek Madrid 5867, Bécs 4856,
Nápoly 4822 és Moszkva 3967 növendékkel. A pá-
risi különböző fakultásokon 10.643 hallgató volt.
A polytechnikák közt csak 3-ban volt ezernél több
hallgató, Berlinben 2405, Münchenben 1323, Bos-
tonban 1157, ezután következett Zürich 994 növén-
dekkel.

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYA A RÉGI KORCSOLYA-CSARNOKKAL.

A BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ EGYESÜLET ÚJ PALOTÁJA.

A budapesti korcsolyázó egyesület ez idén
január 26-án ülte meg fennállásának 25-ik év-
fordulóját. Mint a főváros egyik legéletrevalóbb
sport-egyesületének, melyet a társadalom min-
den rétege látogat, 25 évvel ezelőtt épített csar-
noka szűknek bizonyult, de különben is a na-
gyobb részt fa szerkezetű építmény a sokszori
tatarozás mellett is nagyon megavult; már pusztán
biztonsági szempontból is újabb épületről
kellett gondoskodni. A régi csarnok különben,
mint formás, sőt művészi csoportosított épít-
mény, díszére szolgált a városi életnek. Mikor
az épült, édes anyáink és apáink kint a hóban
kötötték fel az akkor még kezdetleges, kampós-
orrú, szíjas, fatalpú korcsolyát, a melyet a mo-
stani fiatalság már nem is ismer. Ma minden
másképen van. A régi divatú korcsolyák és az

balra egy pénztárszoba és a gondnok lakása
vannak elhelyezve. Ugyancsak az előcsarnokból
négy kényelmes lépcső vezet a közönség által
használt alsó helyiségekbe. A lépcsőkön leérve,
a lefelé nyitott tágas korcsolya-felkötő helyre
érkezünk, ettől jobbra vannak elhelyezve a férfi
és női ruhatarak, külön-külön öltöző- és mosdó
helyiségekkel. A két ruhatar egymástól külön-
választva oly tágas és kényelmes, hogy 3—4 ezer
felső kabát a legkisebb zsúfoltság nélkül és
könnyű kezelés mellett elhelyezhető. A ruha-
tarakkal közvetlen kapcsolatban vannak a férfi
és női *Jakson haines* helyiségek, melyekben
mintegy 900 zárható szekrény van elhelyezve
azon korcsolyázók számára, kik korcsolyázás
előtt lábbelit, esetleg felső ruhát váltanak. E szek-
rények a korcsolyázó idősakra a tagok részére
bérbeadnak. A ruhatarak között van elhelyezve
az igazgató és felügyelő orvos szobája, hogy az
előfordulható balesetek alkalmával a jégpálya-

mulva már készen állott s ugyanazon év deczem-
ber hó közepén használatba is vétetett. Az
épület mintegy 115 méter hosszú, olaszos barokk
modorban tartott főhomlokzatával a tő felé for-
ditva érdekes képet nyújt a szigetéről nézve.
Az épület a berendezésével együtt mintegy
110 ezer forintjába került az egyesületnek. Te-
kintve az épület nagyságát, a tő partján levő
költséges alapzatát s a gazdag berendezést és
felszerelést, ez összeg nem mondható túlságos
soknak. A csarnok az ezredéves kiállítás ideje
alatt a hajózási osztály kiállítási helyiségéül fog
szolgálni. Az egész épületnek tervezője *Francsek*
Imre, a fővárosi közmunkatanács jeles fiatal
mérnöke, kinek tehetségét ezenkívül számos bér-
ház és középület dícséri. Az új épít és gyors
megvalósításának érdeme az elnököt, *Busch-*
bach Péter országgyűlési képviselőt illeti első
sorban, úgy szintén *Zsigmond Gyula* igazgató
főmérnököt, ki műszaki képzettségével ellen-

A JÉGPÜNÉPÉLYRŐL. — HÓFÉHÉRKE ÉS KARNEVAL HERCEG NÁSZMENETE.

Jantyk Mátysa rajza.

egykori pavillon eltűntek a föld színéről. A tó-
parton most teljesen új szabású s minden ké-
nyelmet megadó palotája van a korcsolyázó-egye-
sületnek, mely a fővárosi előkelő köröknek a
bálkon kívül úgy szólván egyedüli találkozó
helye, s a fővárosi mindkét nemű ifjuság pár év
óta nagyszámmal látogatja az egyesület jég-
pályáját, mely tudvaleg a táncstermek elő-
csarnoka.

Maga a palota a Stefánia-út kezdetén fekszik,
homlokzattal a Széchenyi-sziget felé, mintegy
180 méter hosszúságban. A közönség által hasz-
nált helyiségek a tő felé néznek, míg az irodai
helyiségek a Stefánia-út felőli oldalon vannak.
A tágas és oszlopok által arányosan tagozott
előcsarnokba a város felőli három bejáró ajtó
juthatni. A főbejárattal szemben 40 méter hosszú
és hat méter széles melegedő terem van. Ezen
helyiségből a déli és éjszakai oldalon levő ajtó-
kon két terraszra lehet jutni, a mi korcsolya-
versenyek és jelmezes ünnepélyeknél pompás
nézőhelyül szolgál. Az előcsarnoktól jobbra az
igazgatóság és választmány hivatalos helyiségei,

ról gyorsan és azonnal hozzájuk lehessen jutni.
A korcsolya-felkötő helyiség mögött van a kor-
csolyatár és kölesöngző, attól balra pedig a tágas
melegedő és étkező helyiség, mely utóbbihoz
egy tágas konyha és tálaló szoba csatlakozik.
Az épület előtt a tő partján mintegy 120 méter
hosszú és átlag 8 méter széles, támfallal és vas-
korláttal elzárt, fakoczkákkal borított sétálóhely
készült a közönség ama részére, kik a korcsolya-
lyást csak szemlélve élvezik, mert korcsolya
nélkül a jégpályára lépni szigorúan tiltva van.
E sétáló hely különböző pontjairól néhány lép-
esőfokon a jégpályára juthatni.

A jégpálya 12, az épület homlokzata pedig
nyolcz ivlámpával van az esti órákban tündé-
riesen kivilágítva. Az épület középső részében
a nagy kupola alatt van a tágas zenekari fülsze,
mögötte egy melegedő szobával, hogy a szabad-
ban játszó zenészek szünetközben fölmeleged-
hessenek. A zenekari helyiségbe a Stefánia-úti
oldalról külön lépcsőn juthatni. — Az építkezést
1893. június első napjaiban kezdték meg s oly
erővel folytatták, hogy az épület hat és fél hó

őrizte az építkezést, általában a választmány
valamennyi tagja, különösen *Benke Gyula* pénz-
tárnok ismert buzgóságával elismerésre méltó
munkásságot fejtett ki a pompás palota létre-
hozatala körül, mely az itt időző külföldiek be-
ismerése szerint páratlanul áll a világon úgy
berendezésre, mint nagyságára nézve. Mert tudva-
lólag a külföldi korcsolyázó-egyesületek társa-
dalmi osztályok szerint szét vannak forgácsol-
lóda, miért egy németországi, svájci, vagy
norvégiai korcsolyázó-egyesület sem oly népes,
mint a budapesti korcsolyázó-egyesület.

A korcsolyázó-egyesület 25 éves történetében
említett érdemel *Karcsay Rezső* egyetli gond-
nok is. Az öreg úr közel húsz éve tölti be a nagy
felelősséggel járó állást az igazgatóság teljes
megelégedésére. A 25 éves jubileumot egy fény-
es jelmezes jégünnep és a nemzetközi kor-
csolya-bajnok versenyek fejezték be, hol az egyik
bajnoki díjat *Földváry Tibor* hazánkfia nyerte el.

Markó Miklós.

A JÉGÜNNEPÉLYRŐL. — A BOSZORKÁNY-VÁR. Weinwurm fényképe után.

TÜNDÉRVILÁG A JÉGEN.

A budapesti koresolyázó-egyesület ez idén rendezte 25 éves fennállása óta a második nagy jégünnepélyt. Az első is fényesen sikerült, de annál nagyobb fényű volt a második, a múlt vasárnap, január 27-én a koresolyázó-egyesület jubileumakor, a melyen sok külföldi vendég is volt a nemzetközi bajnok-verseny alkalmából. A koresolyázó vezére, *Rohonezy Gedeon*, valóságos tündérvilágot varázolt a városligeti jégre, mely mindazok előtt felejtethetetlen lesz, kik akár mint közreműködők, akár mint nézők ott voltak. A koresolyázó-egyesület új, díszes palotája ez alkalommal szépen fel volt lobogóva és az összes európai államok ezimereivel díszítve.

Szemben a koresolya-csarnokkal egy rögtönzött fenyeserdőből egy csonka vártony emelkedett; rajta egy óriási tüzetokádó sárkány, lábainál a boszorkány-barlang. A négy óriási villam-lámpa pazar fénye még fantasztikusabbá tette ezt a pontot. Nem messze a történelmi csarnok felől egy óriási hold-sarló világított le a családásig hű utánzásban, mely remek látvány volt különösen akkor, midőn mélyen alatta vörös görögötűzek csoportja gyuladt ki a történelmi csarnok épületállványai között. A boszorkány-vártól nem messze volt egy kápolna, ettől pár lépésre a polgármesteri hivatal épülete állott, mert hiszen a mesebeli hercegisasszonyoknak a polgári házasság megszavazása után itt a jégen is nemesek a paphoz, hanem a polgármesterhez is el kellett fáradniuk.

Az ünnepély esti 7 órakor kezdődött, mit egy hatalmas ágyulóvész jelentett, mely egyúttal jelezte, hogy hercegi karaván közeledik Porzolt Gyula vezetése alatt, ki egy pazarul himzett zászlót tartott kezében. A menet lassan bontakozott ki a fenyeserdőből. Nem sokára szemkaparátató kép tárult a nézők elé. A heroldok és a lámpát vivő apródok és a csatlósok után a herceg pompás, sárkányformájú szánja következett, melynek ülésén ezüst páncélban a herceg (Szabó István), kinek szánját iramszarvasok és jegesmedvék húzták. A herceget alabárdos vitézek kísérték; utánok haladtak a csillagászok, jószágok, búvárok és lengyelek csoportja. A barlangnál megállt a menet, a herceg előhozatta a boszorkányt (Frey, bécsi koresolya-művész), ki oda tipegvén, a herceg kérdést intézett a boszorkányhoz, hogy válaszoltja, a herceg-kisasszony merre van. A boszorkány felelni sem akart; mire a herceg tűzbe dobta, miután környező tudósai megjósolták, hogy szerelme tárgya a holdban van. Erre megfújta epedő kürtjét, mire a hercegisasszony alászállt (természetesen csak egy hozzá hasonló baba drótszállakon).

Erre aztán megjelent egy hattýú, hat hattýú-

fejes apródtól kísérve, a hercegisasszony (Füzesséry Margit), a bájos szöke fúrtú alak, ki csak is azért szállt le a holdból, hogy a herceggel legyen, mivel előbb a kápolnába, majd a polgármesterhez vonultak, a hol elmondták a holtomiglan-holdoldiglat. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, a mint a lakodalmi menethez közel ezer jelmezcsatlakozott és elvonul a csarnok előtt a következő rendben:

Heroldok csoportonként követték a herceget összes nemzetbeli alattvalóit; két zubbonyos lengyelek, dalmátok, selyem bugyogós törökök, apró főkabórsz esztrakók, kardos spanyol grandok, egy szemüveges spanyol tudós, könyvet tartva kezében, zöld tiroliak, piros cifrázatu ruhás tótók, nápolyi halászok, kucsmás grónlandiak, egy méltóságos khinai, nagy tornyos kalapban, festői breton aszszonyok, francia gardisták, forradalmbeli vértés hadnagyok, sárga dressés jocekyk, piros frakkos úrlovások, bolondos Pierot-k és polcinellek, kaczkias landknechtek, bundás éjszaksarki utazók, kéményseprők, fekete piros-szarvú ördögök, kúrtós postillonok zárt sorokban követték egymást. Egy kedves főkötös francia baba keccsen hajlongott, vörös gnómok pajkosan kergetőztek, angyalok hó-

KORCSOLYÁZÁS A DOBSINAI JÉGBARLANGBAN.

Bellony L. rajza.

fehér szárnyakkal szelíden suhantak tova, bájos kisdedeket kézen fogva vezettek fejdíszes taraskoni dajkáik, komor medvék topogva haladtak a díszmenetben; csillagos, bő bugyogós bohócok megédésen himbálóztak jobbra-balra; fehér sapkás kukák nagy komolyan lépegettek, hosszú fűző kanalakat tartva kezükben; egy tarokból kiszabadult skiz magasra emelte a páleáját, nyolc vagy tíz barna, szörkőteles kapuczinus ájtatosan tipeggett. A tömegben ép úgy föltűnt a tudós Fauszt, mint a lakkeszimas léhűtő; a japán birodalom hatalmas mikadóját nyomon követte a kicsiny, örökzöldet czipelő karácsonyi angyal, kinek fehér szárnyához egy sereg létrás kéményseprő szolgál sötét háttérül. Színes görögötűzek gyuladtak ki az elvonulás után, mikor a lakodalmi táncot elsőrangú európai koresolya-művészek járták, kik közül különösen Engelsmann bécsi koresolya-művészt tapsolták meg zajosan remek mutatványaiért, csárdás és tipegő tánczáért.

Úgy a férfiak, mint a nők fényes és változatos jelmezekben voltak. Különösen feltűntek Füzesséry Margit «hercegnő» kívül Aigner Lenke és Scharschmiedt Margit «udvarhölgyek». A hercegnői karavánban mint aranyos kis hattýúk: Lülley Etuska, Várady Antus és Aranka, Risztich Valéria és Kern Hedvig. Bájos alakok voltak még Lülley Bertalané «Berger de Noël phantasie» jelmezben, ezután Pekár Alice, angyali ördögöt ábrázolt, Kovacevics Melánia mint török, Prém Irénke mint szárnyas angyal. Ritka szép képet nyújtott még Zsigmond Gyula egyetli igazgatójának mintegy száz főre menő éjszaksarki utazó csoportjában Liedeman Róza, Olga és Elka, Ferenczy Margit és Mariska s végül Zsigmond Vidá és Lenke «hattýúk», stb.

Kilencz óra után kezdődött az első négyes, melyben 250 pár vett részt, különböző jelmezekben.

Összesen 1200 jelmez vett részt a szép ünnepélyen, melyet végfogytig semmi rendetlenség nem zavart meg.

Tíz órakor hirdette ki Rohonezy Gida, hogy a jégünnepélyt meg fogják ismételni. Ez alkalommal történt, hogy a hálás ifjúság elragadtatva az ünnepély sikerétől, vállaira kapta Rohonezyt a jégen és úgy éljenezte meg. A derék mentők is 32-en kivonultak s 2900 észsze théat osztottak szét, — egyéb baj nem történt.

Az ünnepély éjfélkor ért véget, mikor a jégen még mindig keringőztek; az élelmesebbek pedig leoldották koresolyáikat és a podium előtt, szárazon járták a táncot.

Markó Miklós.

NYÁRI KORCSOLYÁZÁS A DOBSINAI JÉGBARLANGBAN.

Gömörmege természeti szépségeinek úgy nagyszerűsége, mint különös változatossága által tűnik ki. Számos látnivalója között első helyen áll a dobsinai jégbarlang, melyet a világ minden részéből járnak megbámulni. Van ugyan

még Európában több kisebb s kevésbé ismert jégbarlang, mint pl. 1. a gömörmegei Szilicze községében. 2. A Gyeráz Erdélyben. 3. A Zaporidja Bihar megyében. 4. A deményfalvi a lipői havasokon. 5. A Karszt-hegységben. 6. Szt. George a Genfi tónál. 7. Schafloch a thorni tó mellett. Azonban mindezeket hasonlítani sem lehet a dobsinaihoz, mely úgy nagyság, mint nagyszerűség tekintetében valamennyit felülmúlja.

Maga a barlang Dobsina városától a sztraczenai gyönyörű völgyön át kocsin 2 órányira az ellenkező irányban fekvő Poprádtól 4 órányira fekszik. Vadregényes fekvése, sötét fényes környezetét megkapó hatást tesz az emberre. Nem messze tőle a Királyhegy magaslik. Jég-tömege a barlangnak 125,000, belső területé 8874 m²; a terem magassága 12¹/₂ méter s vége a tenger színe felett 986 méter magasságban van. Csodás jégalakzatai villamos fény mellett varázshatásúak.

A jégbarlang számos nevezetességéről volt már szó a «Vasárnapi Ujság» hasábjain; most csupán a nagy teremben szokásos nyári koresolyázásról kívánok megemlékezni. A tágas terem egész padlózatát tükörsima jég borítja, melynek terjedelme 4644 négyszög méter, hossza 120 méter, szélessége 40—60 m. közt váltakozik. Koresolyázásra főleg az teszi alkalmassá, hogy egyenes a felszíne; ezért szolgált már a korábbi években is a dobsinai fiataloknak nyári koresolyázó helyül.

A legutolsó két év lefolyása alatt, nagyjából a budapesti koresolyázó-egyesület tagjaiból álló kisebb társaság látogatta a jégbarlangot, hol Halifax buzgó hívei egy-egy egész napot töltöttek el koresolyázással. Az 1893-ban kirándult első társaságban Rohonezy Gida országgyűlési képviselő is részt vett, míg a tavalyi, 1894-ben (aug. 14.) Markó Miklós által rendezett kiránduláson, a budapestiekön kívül mintegy husz porosz tornász is részt vett Delbrück német birodalmi tanácsossal, ki koresolyáját Poprádon vásárolta, s nejjével együtt koresolyázva, mint fő alakok láthatók mai képünkön, melyet *Bellony* fiatal festőművész, Than tanár tehetséges tanítványa készítette. A számos műkoresolyázó mellett a főrendező Markó Miklós, az elmaradhatatlan jelző trombitával; jelzéseit tisztesen visszhangozza az óriási kiterjedésű barlang. Csak az a kár, hogy ez a nyári koresolyázás nálunk még újdonság számba megy. Rohonezy Gida és Kubinyi Géza őrök. Képviselők akartak ugyan a barlang mellé egy 100 szobás vendéglőt építeni állandó nyári koresolyázó helyül, de a szép terv hajótörést szenvedett, mert a város a följajlott 100,000 forint vételért keveselte. A dobsinaiak később maguk közt akartak egy részvénytársaságot összehozni. Időközben a jégbarlang melletti faépület is leégvén, ezt a város azóta fölépíttette, de a részvénytársaság, kellő tőke hiányában, nem jött létre.

Ifj. Glauz Pál.

GIERS KARLOVICS MIKLÓS.

1820—1895.

Történelmi emlék.

Az 1849 április elején Pozsonyban tartott híres katonai értekezlet alkalmával Berg gróf orosz vezérkari főnök és főhadsegéd azon aggodalmát fejezte ki, hogy az esetleg Galiczia felől benyomuló orosz császári sereg nagy veszélynek lenne kitéve, ha akkorára Erdély paezifikációja nem sikerülne és Bem seregének egy részét Felső-Magyarországba, esetleg pedig Galicziába vethetné. Igaz ugyan, hogy Erdélyben Lüders báró és Grottenhjelm tábornokok alatt tekintélyes számú orosz sereg áll; de miután ezt — mi tagadás benne — Bem egy ízben már oláh terü-

lete kiszorította, az Erdélyben álló orosz császári hadtest közreműködésére határozottan számitani alig lehetett. Erre «más részről» azt felelték, hogy az orosz csapatok hadászati tevékenysége azért nem vezetett célhoz, mivel Lüders báró az erdélyi szászok, valamint az ottani oláhok közreműködését nem tudja, vagy nem akarja felhasználni; minél fogva kívánatos lenne, ha az orosz vezér mellé egy polgári állású segéd adatnék.

Erre aztán Varsóból vett utasítások folytán a jassyi orosz főkonzul titkára, *Giers Karlovics* Miklós, egy alig 29 éves fiatal ember küldetett Lüders báró főhadiszállására, hol mint polgári biztos működését legott megkezdte. Az erdélyi szászokhoz intézett proklamációjában elég ügyesen a nemzetiségi kérdés legkényesebb oldalaira hivatkozva, eget-földet ígér, ha «természetes» ellenségük elnyomására segédkezet nyújtanak. Hasonló hangon szólt az oláhokhoz is, csak hogy azok kedvét alaposan elrontotta Skariatin orosz tábornok, ki a nyomában járó rablókat és gyújtogatókat egyszerűen felakasztatta.

A müncheni királyi képtárban levő festménye után.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ARCZÉPE.

Lampel R. (Wodianer)-féle könyvkereskedés kiadásában ő felsége a királyné engedélye folytán megjelent fénykép másolata.

A világi fegyverletétel után *Giers* az orosz csapatokkal együtt eltávozott Magyarországból. Erdélyben kifejtett sikeres működéséért államtanácsosi ezimet és az Anna-rend közép-keresztjét kapta. Még 1849-ben, Konstantinápolyba küldetett az orosz követséghez tanácsossá. Utóbb, a krími háború alatt, a főhadparancsnoki ifjda főnöke volt Moldva- és Oláhországban, honnan Egyiptomba helyezték át főkonzulknak 1858-ban. A követkéző 1859 november havában bukaresti orosz főkonzullá nevezetett ki.

Három év múlva már a persa udvarnál, mint meghatalmazott követ, Anglia növekedő befolyását Oroszország javára teljesen a háttérbe szorította. Mint Goresakov herceg külügyminiszter rokona, kinek unokahúgát még Bukarestben nőül vette, a hatalmas pártfogás révén az orosz külügyminiszterium ázsiai osztályának élére jutott, majd pedig Goresakov mellett különösen 1879 óta csaknem önállólag az összes külügyeket ő vezette. A nem sokára visszalépet Goresakov herceg pedig utódjául Gierst ajánlotta II. Sándor császárnak, ki ez ajánlatot el is fogadta.

Giers neve ekkor lett a külföldön általánosabban is ismeretessé. Mindenfelé foglalkoztak személyével s életével, melynek főbb adatai a következők. Báró Giers Karlovics Miklós 1820-ban született egy finn eredetű családból, mely azonban

már régebben oroszosodott. Tanulói pályáját végezvén, már 18 éves korában gyakornok lett a külügyi miniszteriumban, hol az ázsiai ügyek számára föllállított osztályban kezdte foglalkozását. Majd konzuli titkárnak nevezetett ki a Jassyban székelő orosz konzul mellé. Aztán úgy emelkedett fokról-fokra, mint már föntebb vázoltuk, migsem Goresakov mellé jutott.

Az orosz udvari körök és a főnemesség gyánusan fogadta a finn eredetű, s így nem közülök való külügyminisztert, ki csak Ignatiev bukása után volt képes a czárra azon befolyást gyakorolni, melynek hatása az európai béke fenntartásában nyilvánult. A harmas szövetség létrejötté Giers állását megnehezítette ugyan; de a kronstadti ünnepélyek után kifejtett ritka tevékenysége, valamint a berlini és bécsi udvarral való barátságos viszony fenntartása ismét megszilárdította tekintélyét és hatalmát.

Giers 1891-ben elbetegesedett s egy időre szabadságot kért, hogy egészsége helyreállítása végett az olasz éghajlat alá utazhassék. Távolléte idejének azonban csak egy részét fordította üdülésre; fő gondja akkor is az európai béke biztosítása volt. Ezért használta föl az alkalmat, hogy Monzában Umberto olasz királlyal, Párisban a köztársasági elnökkel s Berlinben a császárral és Caprivi külügyminiszterrel értekezések, melyek találkozásainak általánosan ismert jó következményei lettek. Majd többé kevésbé felüldülve, haza tért s újra átvette hivatalát. Erős akaratával gyakran diadalmasodott teste gyöngékedésén, de teljes egészségét soha sem nyerte többé vissza. Nagyon megrázta a czár halála is. Az új czár alatt már nem akarta folytatni hivataloskodását, de a fiatal Miklós czár mégis csak meg tudta marasztalni. Ezelőtt néhány héttel aztán igen komolyan megbetegedett. Ez a betegség vetett véget a 75 éves államférfi munkás és az általános béke fenntartására irányzott tevékenységének.

A LEGMAGASABB HÁZ.

Mellékelt képünkön látható a földgömbön levő legmagasabb ház, a new-yorki Manhattam clethbiztosító társulat 16 emeletes épülete. A reneteg épület a föld felett 115 méter magas, ezenkívül az utca alatt 18 méter alaja van, úgy, hogy ezt is hozzá számítva a Gellérthegy magasságával versenyeznek. Egyes tornyok és az egyiptomi gulák még magasabbak, de már New-Yorkban az eddig legmagasabb épület, a híres szabadság szobor a kikötőben, nem egészen 100 méter magas s így jelentékenyen kisebb, mint az új épület.

Ismeretes, hogy az amerikaiak nagyon szeretik a szertelen nagyságú épületeket. Európában 5—6 emeletes hazak a nagy ritkaságok közé tartoznak, az amerikai Egyesült-Államok nagy városában, különösen pedig New-Yorkban, Chicagóban és San-Franciskóban tuezat száma vannak oly épületek, melyek kétszer ily magasak, úgy, hogy a köznép már külön nevet is adott nekik, elkeresztelvén őket «felhő-karcolók»-nak. Hogy ezek az épületek szépséget szemponthból kifogás alá esnek s némelyiket határozottan izléstelennek kell tartanunk, ez az amerikai előtt mellékes dolog, ő nemcsak megelégszik a szertelen nagysággal, hanem büszke is rá.

Magától érthető, hogy ily óriási magas épületeket téglából és kőből építeni úgy, hogy tartósak is legyenek, nem lehetséges. A bemutatott óriás csontváza is, hogy így szóljunk, acéloszlopokból áll s az egész tehernek sulya az óriásszintén acéllal gazdagon megrakott alapzatán van. A kő és téglamellékes, csak a gerendahálózat hézagainak kitöltésére szolgál. Ez a gerendahálózat mintegy 50 acéloszlopra van fektetve s ezenkívül a kőalap pneumatikus módon rakatlik le a földre s pezél-lemezek jönnek fölé. Mivel a magas falaknak természetesen nagy légnomást kell elviselni s ezáltal az acéloszlopok könnyen meghajolhatnának, keresztgeren-

dák is vannak nagy számmal összekötötésben az alapzattal.

Az épületnek, mint említettük, 16 emelete van; e felé jó még a kupola és a lobogó. A homlokzat kizárólag masszív gránitból készült, a többi az aczéllalozattal van összekötötésben. Ezt az aczéllalozatot úgy szerkesztették, hogy az egyes emeletek talapzatára, minden négyzetláb területre 88 kgr. súlyt veszély nélkül el lehet helyezni. Az egész épület súlya körülbelül 30 millió kgr. lehet. Magától érthető, hogy az építés nagy nehézségekkel járt. Egy 39 tonna súlyu nagy keresztgerendát 40 ló húzott külön előre lerakott síneken, melyekre azért is szükség volt, mivel az óriási súly különben a kövezetet tette volna tönkre. De ily nehézségek mellett is roppany gyorsan haladt az építés. Nem volt szükség öt hónapra sem, hogy az alapzatot elkészítsék, holott itt 15 hatalmas kőtalpat s ugyanannyi pneumatikus eljárás mellett beszücszött aczéllaikont helyeztek el. Ezentúl három hónap múlva már tétó alatt volt az egész s megkezdhetők a díszítéseket. A homlokzatot faragtak gránit-díszítések vannak, oldalt, mivel itt veres téglát alkalmaztak, falfestmények is láthatók, a mennyre a szomszéd házak falai el nem fedik.

Legnehezebb feladat volt gondoskodni arról, hogy a háztorny esetleges viharoknak ellenálljon. Gondos számítás szerint a kupola négyszöglőnként 25 kgr. a többi épületrészek pedig 15 kgr. nyomásnak képes ellenállni.

A házat Kimball és Thompson építésszek készítették, kiknek művét méltán elismerés illeti meg, mert bár az óriási ház szélessége nem áll arányban magasságával és így esztétikai hatása nagyon kérdéses, az építés művésze az a sok nehézség mellett bizonyosan nagy volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Erzsébet királyné arcképe. Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) cs. és kir. udvari könyvkereskedése *Erzsébet királyné Ő Felségének* egy nálunk alig ismert, jól sikerült szép arcképét adja ki fényképi másolatban. Az eredeti festmény, mely után a másolatok készültek, a müncheni királyi képtár egyik nevezetessége, s a kiadók a sokszorosítást *Ő Felsége a királyné engedélyével* bocsátják közre. A kép háromféle nagyságban lesz kapható. A legnagyobb (88 cm. magas és 70 cm. széles) megrendelési ára 12 ft, a középső nagyságú (65 cm. magas és 48 cm. széles) 6 ft, a legkisebbé (48 cm. magas és 32 cm. széles) 4 ft lesz. A másolatok csak korlátolt számban készülnek, s azért a kiadók a fenti áron előfizetést hirdetnek. A kép bolti ára magassabb lesz, s február hó folyamán jelenik meg. Mai számunkban mi is bemutatjuk ezt az érdekes, szép képet kicsinyített másolatban.

A Budapesti Szemle februári számát aktualis tanulmány kezdi meg *Vámbéry* Armintól, ki «Khina és Japán a modern műveltség terén» cím alatt a most hadakozó két ázsiai nagyhatalomról ír. A nagyrészt elvégzett munka ezuttal első részét kapjuk, mely Kihinával foglalkozik, s a legérdekesebb kortól fogva felsorolja a túlnépesztés és keleti birodalomnak érzékelését a nyugati világgal, s a jobbra eső civilizációknak behatolását e magában álló nagy birodalomba. — s — ly a második és utolsó közeleményt írja meg «Két olasz eposz magyarul» cím alatt; a multkor Torquato Tasso «Mégzabadtított Jeruzsálemet» bírálván Jánosy Gusztáv fordításában, most pedig Ariosto «Órjengő Lorántját» Radó Antal fordításában, ki írást elismerő s méltányló, s a szabadon mozgó fordítók közé sorozza, habár a gyakorlat által szerzett könnysége sokszor csábítja gondatlanságra. — A füzetenk igen érdekes közleménye «Egy angol Magyarországról», mely cím alatt P. J. egy angolnak, Blackwell Józsefnek az 1843—1851 időközben való Magyarországról, viszonyairól, szereplő embereiről szóló följegyzéseit és az angol kormányának és bécsi angol követnek küldött leveleit közli. Az angol kormány politikai ügynöke volt, sokszor tartózkodott Magyarországon, a pozsonyi dietának, ismert Széchenyit, Estvőst, Szalay Lászlót, Szemere Bertalant, Kopácsy primást, Pyrkér érseket, Lonovics püspököt, stb. Sok érdekes van hivatalos sürgönyeiben, melyeket gondosan lemásolt, s most akadémiánk őrzi. Ezek-

ből azt is megtudjuk, hogy Ponsony bécsi angol követ a szabadságharc idejében mily mély ellen-szenvel viseltetett a magyarok iránt, s az angol követség volt az egyetlen hely Bécsben, hol az aradi kivégzéseket és Bathány Lajos halálát magasztalták. Blackwell már 1846-ban azt írta Palmerston lordnak, hogy Metternich rendszere a bomláshoz vízi Ausztriát. Magyarországon is egy ifju erőt nemzet mered a bécsi miniszterek arcába. Jelentéseiből Palmerston az angol «kék könyv»-be is fölvetett többet, melyek a szabadságharchoz vonatkoznak. Blackwell azon fáradozott, hogy Magyarországon angol konzulátust állítsanak föl, s arra öt nevezék ki. De ez nem sikerült neki. 1886-ban, 88 éves korában Stettinben halt meg, mint angol konzul. A füzetenk még *Szántói* Menyhért «A szövegletekéről» cikkeznek, *Vadnai* Károly «Immakulata grófnő» regényének második részét kapjuk, *Kozma* Andortól «Jézus a vendég» című értékes költemény, *Vargha* Gyula fordításában Herediától három szonettet, *Richter* Aladártól «A természetrajzi kirándulások» ezimen rövid figyelemzetést a külföldi főiskolák által rendezett tudó-

GIERS MIKLÓS,
az elhunyt orosz külügyminiszter.

mányos kirándulásokról. A könyvismertető «Értesítő»-ben pedig Szilágyi Sándor «Erdélyi országgyűlési emlékek», *De Candolle* «Termesztett növényeink eredete», *Csicsáky* Imre «XIII. Leó pápa költeményei», *Beöthy* Zolt «Az egyetemi tanárképzés» (Riedl Frigyes bírálja) részveszünk birodalomban. A Budapesti Szemle előfizetési ára egész évre 12 ft, félévre 6 ft.

Akadémiái kiadványok. A tudomány akadémia hadtörténelmi könyvtárában megjelent: *Az 1866. évi osztrák-porosz háború*, az akadémia hadtudományi bizottságának megbízásából írta *Balás* György m. kir. honvédtornagy. A szerencsétlen «hét-napos háborúnak», mely a közigazgatási csatával annyira átalakította Ausztriát és Poroszországot, igen részletes története ez, katonai szempontból írva, s feldolgozva mind az osztrák, mind a porosz hivatalos aktaikat, sürgönyöket. Térképek a hadi állások feltüntetésére (a közigazgatási csatában is) csatlakoznak a 329 lapot elfoglaló könyvből. Katonák mindig nagy okukkal tanulmányozhatják ezt a hadjáratot. Ára 3 ft.

A Nyelvtudományi Közlemények (szerkeszti Simonyi Zsigmond) multévi folyamának utolsó kötetét is elhagyta a sajtót Balassa József folytatja benne a magyar magánhangzóknak történetét, Munkácsi Bernát az ősi török-árja nyelvértekezést tárgyalja, ezenkívül Szilasi Móricz, Halász Ignác, Prikkel Márton, Hegedűs István, Peetz Vilmos, Asbóth Oszkár, Simonyi Zsigmond, Melich János irtak még a kötetbe. Ára 75 k. — Az akadémián tartott följegyzésekből megjelent: *Régi magyar birtokeviszonyok* (1494—1598), írta Acsády Ignác, ki az ország XV—XVI. századbeli gazdasági állapotait tárja föl levéltári kutatások alapján. — *Matematikai és Természettudományi értesítő* legújabb füzet az akadémia harmadik osztályán októberben tartott szaktudományi előadásokból Vályi Gyula, Schulek Vilmos és Györy István dolgozatait közli.

Az Athenaeum olvasóterében nagyobb részt hazai irodalmi termékek foglalják el a zölkötésű köteteket. A most oly bötermesű novellák egy nagy része a vállalatban jelenik meg. Az újabb kötet: *Elbeszélések*, *Scaboné* Nogládi Jankától, ki csak nem régiben adott ki egy kötet elbeszélést. Uj kötetében négy szépen irt elbeszélés van: «A tücsök», «Lennvirág», «Hamupipőke», «A bogár», mindenik nagyobb darab, az élet elevenéből, erős figyelemmel kiválasztva és formásan előadva. — *Márkus* Józseftől «*Hamis báványok*» ezimen ugyane vállalatban az élet könnyebb vagy derültebb oldalát rajzolja kilenc elbeszélés. A tárgy változó, a hang eleven. — «*Vergődés*» a címe *Malonyay* Dezső új novelláinak. Az elbeszélő irodalom jobbja közé tartoznak. — *Fagy*, rajzok, elbeszélések *Köbor* Tamástól, ki az élet árnyékos és sötét oldalait szereti fölkeresni. A nyomor, a bánat, a szenvedés foglalkoztatják. Allegorikus bevezetést ekként végi: Az északi sark mondja a délhez: «Azt hiszem, csak álom, mese az a meleg világ.» A déli sark feleli: «Mese. A merre én jártnam, nem találtam egyetlen rózsát sem.» Ezt a komor felfogást adják vissza a routinnal készült rajzok. — Az Athenaeum Olvasóterének minden egyes kötete viszonzba kötvé jelenik meg s ára 50 k.

Emberek és árnyékok, elbeszélések, írta Bodrogi Lajos. Az elbeszélő irodalomnak hivatott uj emberét ismeri meg a kötetben az olvasó. Bodrogi nem régen ír, de már is magára vonta a figyelmet és érdeklődést. Az életet és az embereket találón tudja festeni, s birja a festés módjának érdekességét. Leíró és elbeszélő ereje jellemzése fejlett ki jobban, kevésbé a mesei szövéskor találékonyasága. A tizenhét elbeszélést tartalmazó vastag kötet. Singer és Wolfner kiadásában jelent meg s ára 2 ft.

Az Olcsó könyvtár új kiadásából, melynek minden száma csak 10 k, most küldte szét a Franklin-társulat a harmadik sorozatot. A már közel 400 kötetet tevő vállalat a hazai és külföldi irodalom külföldi jeles termékeit terjesztette el a magyar közönség közt. Ezekből ezuttal az új sorozat 41—60 száma jelent meg:

Egy igaz ember, beszély b. Jósika Miklóstól, ketős szám, ára 20 k. *A szegény nemes*, Conscience Henrik elbeszélése, fordította Gregus Ágost 20 k. *A műbiralatról*, tanköltemény Pope Sándortól, fordította Lukács Móricz; ára 10 k. *Egy kastély az erdőben*, beszély írta Pálffy Albert, ára 10 k. *Virgyl*, Boissier tanulmánya, fordította Végth Arthur ára 20 k. *A gyógyszerész*, írta Sollohub gróf, oroszról fordította Brassai Sámuel, ára 20 k. *Milton*, írta Macaulay, angolból fordította B. P., ára 20 k. *Iphigenia Taurisban*, dráma 5 felvonásban Göthétől, fordította Kis János; ára 20 k. *Figaro házassága*, Beaumarchais klaszikus vigjátéka, fordította Paulay Ede; ára 40 k. *A vén színész*, beszély, Gyulai Páltól; ára 20 k.

Verne Gyula összes munkáinak képes kiadását indította meg a Franklin társulat füzetenként, csinos kiállításban, s a francia kiadás képeivel. A sorozatot «*A rejtelmes sziget*» kezdi meg Szász Károly fordításában. A 2-ik füzet került ki a nyomdából. Egy füzet ára 20 k, s ily kedvező ár mellett a legszelebb körök is megszerezhetik a népszerű francia író műveit. Előfizetheti egy forinttal 5 füzetre.

Uj zeneművek. *Kontor* Elek Budapest fővárosi osztálytanítótól, ki már több sikerült zeneművet szerzett, újabban ismét két füzet jelent meg. Az egyik a «*Miatyánk*» és az «*Üdvözlőgy*» megzenésítve énekhangra, orgona vagy harmonium kísérettel, s ez Ruschek Antal győri esperes plebánosnak, az ismert jeles egyházi írónak van ajánlva, a másik pedig «*Tanitó induló*» című zongora darab. Mindegyiknek ára 2—2 korona. Részvételre és társánál kaphatók.

Id. Ábrányi Kornél zeneművei. A magyar műzene egyik leghivatottabb művelőjének, id. Ábrányi Kornálnak *Legújabb zeneművei*-ből a Bárd Ferenc és testvére czég magyar, német és francia új kiadást rendezett. Ezek a zamatos magyarságú zeneművek tavaly jelentek meg először; az új kiadásnál a nemzetközi könyvpiacon is számítanak, s ezért francia cizimlappal is ellátták. Az öt füzet: *Virág-regék* (öt dal) ára 1 ft 80 k; *Magyar hallgató*, (pallós és figura) ára 80 k. *Magyar lassú, toborozás és frisske*, ára 2 ft; *Három szalon darab* ára 80 k; *Szerenád* (hegedűre, zongorakísérettel) ára 1 ft.

A népszínházban jan. 30-ikán eredeti operette került színe, előszövegről és zeneszerzőtől, kik-

kel eddig a közönség nem találkozott a színpadon. Az operette címe: «*Kis fiu*», szövegét *Illosay* Hungó írta egy francia vizjáték után, zenéjét *Váradi* Aladár szerezte. Fialat ember mind a két szerző, fiatalos a munkájuk is. A közönség a jövőre való bítoritást előzékenyen megadta az első előadáshoz.

Hennequin «*Bébé*» című vizjátékából idomította *Illosay* a szöveget. Az eredeti darab elméssége, színpadi csiszoltsága az átdolgozásban elveszett. Az a tehnikai sínes még mindig kis fiúnak tart, pedig az már nagy kópé, korhelykedik és udvarol és igazolja az operette egyik személynék azt az élettapasztalását, hogy a fiatal ember szerelme három szakaszra oszik: kezdődik a szobalánynál, folytatja a könnyű vért nőknél, aztán a férjes asszonyoknál udvarol. Ezt mind megteszi a színpadon Gaston úr, a kit *Heggyi* Aranka asszony szeretetremódon és jókedvel személyesített. A zenében van kezdetlegesség bőven, de hivatottság is. Váradi Aladár, a szerző, színházi karmester a vidéken. Az operette egyes részeit a közönség elég kedvezően fogadta, több dalt megaptolt, a szerzőket is kihívta. *Komáromi* Mariska (szobalány), *H. Pauli* Mariska (párisi asszony), *Gási* Mariska *Csatai* Zsófi, *Solymosi*, *Bárdi*, *Németh*, *Szabó* Antal kezében és ajkán oszlanak meg a szerepek jó arányban.

Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története. Egy évvel ezelőtt füzetenként indult meg ez a terjedelmes munka a Wodianer F. és fiai czég kiadásában, *Gracza* György tollából. Most az első kötet, a munka fele van előttünk, tetszetős kiállításban, bőven illusztrálva. E mű azon a hiányon kívánt segíteni, hogy az 1848—49-iki nagy idők történetének folyása össze legyen állítva, terjedelmesen és népiesen előadva. Szorgalommal gyűjtötte össze az adatokat, s előadásában igyekszik megtartani a tárgyiaságot. Az illusztrációk választékosak. A szabadságharc szereplőit és eseményeit nagy részben egykoru rajzok másolatai ábrázolják. Föl vannak használva az 1848—49-iki ereklyemuseum képgyűjteménye, s több másolat a bécsi császári udvari könyvtárból. A katonai egyenruhák, hadi felszerelések rajzai, a proklamációk, nyomtatványok, okiratok hasonmásai, becses részleteket nyújtanak. Kár azonban, hogy e történelmi és sok-sok műtörténelmi értékű képekről, rajzokról, hasonmásokról fölvilágosítást nem igen nyerünk, a a művész, a rajzoló legtöbbször homályban marad, s a melyekben érdeklődő nem mindig tudja, hol keresse az eredetit. Mindezen a munka végén még segíteni lehetne. Az első kötethez csinos bekötőtábla is készült, melyet a Zala György budavári honvédelmi szobrának dombornyomása képe díszít. Ára diszkótésben 7 ft. Havi 1 forintos részletfizetéssel is megrendelhető a kiadó czégnél, Andrassy-út 21. sz. a.

Szigeti József, a nemzeti színháznak több mint félszázad óta kitünő tagja, a színműirodalom jelese, új-év óta nyugalmba lépett. A kitünő művészt egyszersmind a belügyminiszter az intézet tiszteleti tagjának nevezte ki életfogytig tartó három ezer forint évi tiszteletdíjjal. *Gr. Festetics* Andor helyettes igazgató a művészhez intézett meleg hangú levélben reményét fejezi ki, hogy mint a színház tiszteletbeli tagja is föl fog lépni legkiválóbb szerepeiben s e föllépéseivel ünneppapokat szerez az intézetnek, melynek szolgálatában a «*Mester*» nevet szerezte meg. Azt pedig mindenestre kéri az igazgatót, hogy közösen meghatározandó módon és időben alkalmat ad a művész arra, hogy nyilvánosan és méltóképen vehessen búcsút tőle az igazgatóság, a pályatársak és a nagy közönség. Ezt a nemzeti színház nagy közönsége is óhajtja. *Szigeti* még jó erőben van és egy szerep kitünő alakítás árán hagyásával válik meg a színpadtól.

Az újvidéki szerb színház megnyitása. Az alvidék egyik legzadagabb embere, *Dungyarsky* Lázár 150,000 ft költséggel csinos szerb színházat emelgetett Újvidéken s. jan. 26-án volt fölváltása, hangversenyvel és szavalatokkal. Ezt a szerb gymnázium ifjusága rendezte. A színház harmincz pályával és elég kényelmes zártzsekkéivel modern stílus, villamos világítás és meglehetősen díszes épület. A héten kezdi meg előadásait a szerb színesztársaság.

A műcsarnok téli kiállításának utolsó napja e hó 25-ikén volt. Épen két hónapig volt nyitva és nagy közönség látogatta.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia jan. 28-iki ülésén b. *Eötvös* Loránd elnökölt. Báró *Radwánszky* Béla koronaér emléksbeszédet mondott Deák Farkas fölött, barátai melegséggel emlékezőn meg a néhai történetbuvár munkásságáról, szépirodalmi, történelmi munkáiról és élete folyásáról. Deák Farkas 1889-ben halt meg; már tizenhat éves korában részt vett a szabadságharcban, majd mint huszonkét éves ifju politikai vétségért öt évi várfogságot szenvedett, s így csak harminczhárom éves korában végezhetett tanulmányait. Ezek befejezése után az igazságügy-miniszteriumban nyert hivatalt s erre az időre esik történelmi búvátkodásának kezdete is. Különösen a régi magyar asszonyokról irt tanulmányaival tűnt ki. Mint adatgyűjtő nagy szolgálatokat tett a magyar

sával végzte felolvasását. — Utána *Endrődi* Sándor adta elő 3 szép költeményét «Hajótörés», «Sötét órákban» és «A költészet» címekkel. A legutóbbiban a költészethez való ragaszkodását éneklj meg. Refrainje:
Nekem nem voltál sohasé jének,
Mindig szentnek tartottalak.

Tapsok jutalmazták a költőt. *Herczeg* Ferenc «Mese» című társadalmi satirájá zártta be a felolvasásokat. E satira a Jupiter helyőg lakóinak szemüvegén keresztül nézi a föld lakóit s a ferde felfogás eseteléseit derültséggel hallgatták. — A felolvasó ülést zárt ülés követte, melyen elhatározták hogy «Külföldi anthológia» ezimen több kötetet fognak kiadni az újabb francia, angol, olasz és talán a német lírikusok műveiből. A sort a francia irodalom nyitná meg, *André* Chenierétől kezdve a jelenkorig. Minden kötet irodalomtörténeti tanulmányt csatolnak. *Beöthy* Zolt jelentette, hogy a *tagváltás* febr. 6-ikán lesz, és fölolvasta az ajánlottak névsorát. Négy ajánlott van összesen: *Jakab* Odón, *Radó* Antal, *Szomaházy* István és *Rakosi* Viktor. A közgyűlést febr. 10-én tartják meg s ezen gr. *Apponyi* Albert «Eszhetika a politikában» című tanulmányával foglalka a politikában» című tanulmánnyal foglalka a politikában»

Két kaszinó közgyűlése. Az ország két legnagyobb kaszinója, s a fővárosi társas élet két nevezetes központja: a *nemzeti kaszinó* és az *országos kaszinó* jan. 27-ikén tartotta közgyűlését.

A *nemzeti kaszinó* közgyűlése *Szalay* József koronaér emléktele alatt ment végbe. Legelőször a szavazatot adták be az igazgatókra és választmányi tagokra. Az eredményt a febr. 3-iki folytatásos közgyűlésen hirdetik ki. A kaszinónak jelenleg 722 tagja van. Mult évi kiadása 143,527 ft volt, bevételé pedig 168,259 ft; jótékony célra 1540 forintot fordított, ebben van a Kosuth szobrára adományozott ezer ft. A mostani évre 111,507 ft bevétel és 110,753 ft kiadás van előirányozva. A Széchenyi-lakomát febr. 3-án tartják meg s azon gr. *Zichy* Jenő tart beszédet.

Az *országos kaszinó* közgyűlésén dr. *Wekerle* Sándor elnökölt, ki minisztersége alatt is buzgón védte a kaszinó ügyeit. A tagok száma 1098. A 72,736 forint kiadás az előirányzatot 444 forinttal túlhaladja ugyan, de a fedezet megvan a sokkal nagyobb bevételekben, mert az előirányzott 75,200 forint helyett 98,089 forint folyt be. A tiszta vagyon 88,966 forint, a tavalyihoz képest 27,165 forint a gyarapodás. Az újvilág-utcai telken épülő kaszinó-egyesületi palota 800,000 forintba kerül, a mely összeg kölcsön útján már fedezve van. A jövő évre 78,464 forint kiadást állapítottak meg; a bevétel 206 forinttal több.

MI UJSÁG?

A király néhány nap múlva a francia Rivierára, Cap-Martinbe utazik, hol a királyné időzik. E héten a Rivierán, Mentone környékén is nagy havazás volt, néhol fél lábnyi vastag hó is borította a földet. A királynénak a hegyek közé tervezett kirándulása elmaradt.

Rudolf trónörökös emlékezte. Január 30-ikán volt hat éve Rudolf trónörökös gyászos halálának. A bécsi Burg kápolnájában és a kapuczinusok templomában egész délelőtt gyászmiséket mondtak.

Vilmos német császár a koporsóra pálmákkal körülfont s gyöngyvirággal díszített pompás babérszorut tettetett, melynek széles, aranyhímzésű selyemszalagján az a felírás: «II. Vilmos császár — hű barátjának.» — Ugyanekkor a 19. sz. *gyalogcsere*nek, melynek tulajdonosa Rudolf trónörökös volt, a küldöttsége rózsákkal és pálmákkal díszített babérszorut tett le a koporsóra.

Jan. 30-ikán délelőtt *Lajos* Viktor főherceg megjelent a kapuczinusok sirboltájában és Rudolf trónörökös koporsójára pompás koszort helyezett. Koszort küldöttek még: *Ottó* főherceg és *Ernö* Ágost cumberlandi herceg. A német császár megbízásából gróf *Eulenburch* bécsi német nagykövett helyezte a koszort a koporsóra. *Stefánia* özvegy trónörökösné és leánya, *Erzsébet* főhercegnő gyönyörű, szalag nélküli koszort küldtek Abazsiából. *Vilmos* német császár a gyászos nap évfordulóján látogatást tett *Szőgény-Marich* László berlini nagykövetünkünk, így is kifejezőn a kegyeletet a néhai trónörökös emlékének.

B. Eötvös Loránd az egyetemen. A vizsalpélet közoktatásügyi miniszter, *Eötvös* Loránd báró, az egyetemi tanácsnak több tagja előtt kijelentette, hogy vissza fog térni az egyetemre és újra előadásokat tart. A mostani második félévben még pihen ugyan, de a jövő iskolai évtől kezdve elkezdi tanári működését.

A VILÁG LEGMAGASABB HÁZA.

történetírásnak. Egyik legérdekesebb gyűjteménye a száznegyvennyolcos magyar nök által irt levél. — Az emléksbeszéd után *Szily* Kálmán titkár tett jelentést a folyó ügyekről.

A Kisfaludy-társaság jan. 30-iki havi ülésén nagy hallgatóság foglalta el az akadémia kis termét. *Gyulai* Pál elnökölt és az ülés *Beöthy* Zolt titkár jelentésével kezdődött, mely tudatta, hogy báró *Jósika* Miklós műveinek új kiadása után járó tiszteletdíjról. — Az új kiadást a Franklin-társulat teszi közzé s a tiszteletdíj jelentékeny összeggel növeli a társaság alaptevéjét.

Hegedűs István olvasott föl ezután széptani dolgozatot «Az ékesség az irodalom művészetek között» ezimen. Fejtegeti és példákkal bizonyítja, mily nagy befolyást gyakorolt az ékesség az antik nagy szelleméletére ráért az újabb kor felfogására és az ékesség koronként való emelkedésének, majd hanyatlásának okait iparkodott kimutatni. *Hegedűs* az ékesség, de a valódi hivatottsággal és a realis élet alapos ismeretével rendelkező ékesség magasztalá-

A hazai képzőművészetek népszerűsítése érdekében elhatározta a közoktatási miniszter, hogy a folyó évtől kezdve bizonyos összeget fordít évenként a hatóságok által álló budapesti és vidéki középiskolák díszítésére. Hazai képzőművészetünk fejlődésével ugyanis sehogy sem állnak arányban a megrendelések, kivált a nagy közönség részéről. A kedvezőtlen arány megváltoztatására egyik alkalmas eszköznek látszik a képzőművészeteknek a szélesre vett módon való népszerűsítése s lehetővé tétele annak, hogy a közönség mindennapi életében, köztereken és nyilvános épületekben művészeti alkotásokkal találkozzék s ekként mind általánosabbá váljék a művészi termékek megszerzésére irányuló érzet.

Ös-Buda fölelevenítve. A kiállításokon hatással mutatott be az utóbbi időben egy-egy város régi képét plasztikus formákban, még az akkori viselet szerint öltöztetett emberekkel is népesítve meg az utcákat. Ilyet tervez az 1896-iki kiállításra a budapesti állatkerti igazgatója is. Ös-Buda egyik tervét akarja felállítani a török világ utáni időktől, 1686-ból, az erkélyes, czirádás házakkal, romba dőlő templomokkal. Egykoros metszetek és képek után készítenék el az érdekes látni valót kulisszákból, papírlélekekből.

Kitüntetés. A király, mint a hivatalos lap közli, Székely Károly pénzügyminiszeri segédhivatali főigazgatónak hű, buzgó és sikeres szolgálata elismerésül a Ferenc József rend lovagkeresztjével, adományozta.

Vilmos császár Kossuth arcképéről. Parlagi Vilma magyar festőművész, ki Berlinben az udvari pártfogását élvezte s a császár arany éremmel is kitüntette, külön kiállítást rendezett a német fővárosban festményeiből, melyek előkelő emberek arcképeit. Közülük van Kossuthnak az arcképe is, melyet Parlagi Vilma tíz év előtt természet után festett. A legelső látogató Vilmos császár volt feleségével; mind a ketten nagyon kitüntették a művésznőt. A császár igen élénken érdeklődött a Kossuth-kép iránt és azt mondta: «Ez a legjobb Kossuth-kép, melyet valaha láttam.»

Szemere Bertalan szobra. Borsodmegye gyűjtést indított, hogy jeles fiának, Szemere Bertalan 1848-iki belügyminiszternek szobrot állíthasson. Egy év alatt a megye területén 553 frt, más megyékben 954 frt, összesen 1507 frt gyűlt össze. Nem sok.

Esküvő. Bécsben jan. 17-én esküdött örök hűséget n. váradai báró Inczédy Sámuel báró Bánffy Ágnesnek, néhai losonci báró Bánffy Albert és hadadi báró Wesselényi Mária, Montbach Sándorné leányának. Az esketési szertartást Ince Lajos kerkői reform. lelkész vezette.

Régi magyar tudományos eszközök a kiállításán. A kereskedelemügyi miniszter megbizta dr. Hankó Vilmost, hogy a magyar eredetű régi természettudományi eszközöket, a magyar találmányokat és fölfedezéseket a milleniumi kiállítás idejére kutassa fel s azokat a kiállításon mutassa be.

Hankó külön csoportokban akarja felállítani: az aranyeszközökét (ez a legrégebbi vegytanhoz tartozik), az orvosi, gyógyszerészeti, csillagászati, fizikai, kémiai iskolai szereket; oly eszközöket, melyeket nevezetes emberek, régi magyar tudósok használtak; magyar találmányokat. A kiállítás teljessége érdekében Hankó a magyar közönség segítségét kéri s fölker mindenki, aki régi, vagy nevezetes férfiak által használt, tudományos eszközökről tudomása van, figyelmeztesse őt azokra; címre: Hankó Vilmos dr. Budapest, budai főreáliskola. Így például a XV. századtól a mult század közepéig igen sok magyar főúri és nemesi házban volt aranyeszköz laboratórium, melyek szereti és eszközei talán valahol a padlásán vagy kamrában hevernek.

HALÁLOZÁSOK.

Komjáthy Jenő, szép képességű művelője a lyrai költészetnek, a szentczi polgári iskola tanára, meghalt jan. 26-án Budapesten, 37 éves korában. Mélyérzésű költő és ember volt. Verseiben szerette a bölcselati elemet, s a hű és lendület különbözőségeit meg. A lapokban szétszórva megjelent költeményeit az utóbbi időben kezdte összegyűjteni, és saját alá adta. Epen halála napján készült el

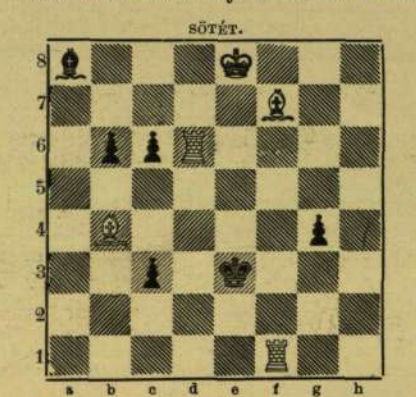
könyve „A homályból” (1876—1894) cizem és 28 ívre terjed. Művei hatását azonban már nem érthette meg. Irta több széptani és tudományos értekezést is. Nem régebben jött fel Budapestre, beteg. Utóközben még rosszabbul lett és kórházba kellett mennie. Özvegye és öt árva gyászosok. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter intézkedett, hogy Komjáthy özvegye, ki maga is tanítónő, a fővárosban alkalmazást nyerjen s ily módon az öt kis árva sorsa is enyhüljön.

CANROBERT FERENCZ, francia tábornagy, III. Napoleon egyik leghűbb katonája, az utolsó francia marsall, ki egész életét katonai szolgálatban töltötte, s Franciaországnak az ő korában viselt összes háborúiban résztvett, meghalt Párisban, január 28-án.

Elhunyt még a közelebbi napokban: LICHTENSTEINER REGIS FERENCZ, felszentelt püspök, jótékony főpap, a kalocsai képtalan nagyprepositja, 70 éves korában, Kalocsán. — Györfi Péter, nyug. kir. törvényszéki elnök, régi honvédszázados, a marosvásárhelyi 12-ik honvédszázadának utolsó parancsnoka, 68 éves, Maros-Vásárhelyen. — WEINRICH VILMOS, az erdélyi szászok egyik befolyásos embere Segesvárt nyug. kapitány, ki a magyarok elleni harcban is részt vett 1848—49-ben. 1881-től Segesvár képviselője két országgyűlésen, s ki többször azt hirdette, hogy a nemzetiségeknek a magyarság ellen való egyesülése hozza meg a szebb jövőt. — VIDATS ISTVÁN, volt budapesti gépgyáros, kinél az országzserve ismeretes Vidats-ékekét készítették, a boldogtalan véget ért Vidats János testvére, utóbbi időben a Schlick-féle gépgyár tisztviselője, 62 éves korában, Budapesten. — SZÁKÁCSI JÁNOS, a sárospataki ref. egyház főgondoka, a sárospataki népbank igazgatóság tagja, megyei törvényhatósági bizottsági tag, 70 éves korában, Sárospatakon. — ÖZV. KLESTINSZKY JÓZSEFNÉ, szül. Keller Anna, 94 éves Rozgonyban. — ÖZV. VARGHA MÁRTONNÉ, szül. Razgha Karolin, 62 éves, Tallósán. — GYIKÓ KAROLINA, Mező-Turon.

SAKKJÁTÉK.

1877. számú feladvány. Brenander O.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1865. számú feladvány megfejtése

Megfejtés. Világos. Sötét. 1. Fg2—h3 ... Hb2—c4: (a) 1. ... Hb2—d3 (b) 2. He1—c2 ... Kd4—d5: 2. He1—c2 ... Kd4—c4: —e4 3. Fh3—f5 mat. 3. Fh3—e6 v. He4—d3 mat. Világos. Sötét. 1. ... Hd1—t. sz. 2. He4—d6 ... t. sz. 3. H mat. **Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördög J. — A pesti sakk-kör.**

Szerkesztői mondanivalók.

Későn. Csöndes este. Mindkettő csinos. Közlétre az előbbi választottuk. Harangzó a puztán. Legközelebbi számaink egyikében közölni fogjuk. Kötődések. Nem egészen illenek bele lapunk keretébe. A szatirakra nézve röviden csak azt jegyezzük meg, hogy mi a szatirának nem tendenciáját, hanem esztétikai értékét tekintettük. Más mértéket nem alkalmazhattunk. Lázár sirjánál. Jézus és az ember. Havas tetőn. Erdőn. Némi verselési figyesség, van bennük; nyelvük azonban már kevésbé jó. Ilyen erőszakolt inverziók vagy helyesebben magyartalanságok is fordulnak elő bennük: «Aligha a telet testem kibírja». — Tartalmuk ellen is sok a kifogásunk. Nem küzdök. Könnyű játszani. Míg a. Egyáltalán nem árulnak el költői hivatottságát; tartalmilag érdekes, verselésük pedig oly gyenge, hogy e fajta rímek: arcom — dalom, valaki elhervadni, léptem — nyomom alfordulnak benne.

S. J. A bekládott nép-vers jellemző lehet a magyar fölíművek politikai álláspontjára és eszjárására, de esztétikai szempontból egészen értéktelen, s mint ilyen lapunkban helyet nem foglalhat.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 3-ik számában közölt képtalány megfejtése: «Koró volt a lapu szára hajdan is.

Heti naptár, február hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israhélita
3. V. F. Balázs	F. Balázs p.	22. A. F. Fried. ker.	9
4. H. Veronika	Veronika	23. Kelemen vt.	10
5. K. Ágota	Ágota sz. vt.	24. Xene	11
6. S. Dorottya	Dorotea sz.	25. Naz. Gergely	12
7. C. Rikárd	Romuld ap.	26. Simon	13
8. P. Salamon	Mát. János	27. Kriz. erekly.	14. Xyloph.
9. S. Appollonia	Appollonia	28. Efrém	15. S. Besch.

Holdváltozás. ☾ Első negyén 3-án 1 ó. 16 p. regg.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos kockázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordulóval küld: Henneberg G. (es. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Szájczba címzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6042

Univ. Med. Dr. Aczél fog- és szájbetegeknek
rendel: d. e. 10—12-ig, d. u. 2—4-ig, (szegényeknek 12—2-ig).
Készít műfogat és egész fogsort.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 7. szám 1. em. 10.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító társaság.
Alapították 1843.
Tisztán kölcsönös. Résztvényesei nincsenek.
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító intézete.
Összes vagyon 1893 december 31-ikén: **967 millió frank.**
Legkörültelemmel biztosítási feltételek. Legmagasabb nyeresémények a biztosítottak javára. — Bővebb felvilágosításokkal szivesen szolgál a „Magyarországi vezérigazgatóság”
Budapest, IV., Károly-körút 26. sz.

Compound-lokomobílok, malom- és ipari célokra.

A magy. kir. ALLAMVASUTAK GÉPGYÁRA
földművelésügyi miniszter által felügyelt
GŐZCSEPLŐGARNITURAI
mindig kész.
a m. k. államvasutak gépgyára
VEZÉRIGAZGATÓSÁGÉNAÉL
BUDAPEST.
József-körút 41. szám alatt rendelhetők meg.

Óva intünk cégünkkel való visszaélések elől.
Közölni közölgőzői meghatalmazással bírók.
Szalmakazalozók, gőzkukoricamorzsolók.

Az arc szépségét
legbiztosabban érjük el és ápoljuk
Leichner zsirpóra
és Leichner hermelin-póra által.
E nevezetes arczporokat a legmagasabb hölgykörök s a legelső művésznők előszeretettel használják: a bőrt az éles vagy poros levegő behatása ellen megvédik, s annak fiatalos, viruló kinézetét adnak.
Csak zárt szelencékben a gyárban, Berlin, Schützenstrasse Nr. 31, és minden illatszerezetben.
— Óvakodjunk az utánzatoktól. —
Leichner L. illatszerezés és vegyész, a kir. udv. színházak szállítója.

Leitározás alkalmából kimustrált, kész **női, férfi és gyermek fehérművek**
legjobb anyagból készített, szolid varrású árak
bámulatos olcsó áron
(az érték mintegy negyedeként leengedésével) kaphatók.
6062 Ezen
menyasszonyi kelengyék
beszerzésére kínálkozó, kiváló előnyös alkalmat a t. cz. hölgyközönség becses figyelmébe ajánlják

Kunz József és Társa
m. kir. szab. nagykereskedők és fehérmű-gyárosok
Budapest, V., Deák Ferencz-tér 1.

Korunk fő nyavalyája az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Ez ellen pedig chininabbor hat a
VASAS CHININABBOR
1 üveg 1. 30 kr., 5 üveg franco külföde 6 frt.
Ezen bor a saját magam által termelt mész Sherryvel van készítve és minden hasonló készítmények között a legtöbb chinináját és vasat tartalmazza.

Rozsnyay Mátás gyógyszer. művegyészet. Aradon.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész úrnál és minden magyarországi gyógyszerüzében.

1895. febr. **218. sz.** 1895. febr.
BUDAPESTI SZEMLE
A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti
GYULAI PÁL.

TARTALOM:
Khina és Japán a modern műveltség terén. (I.) — Vámbéry Armintól.
Két olasz époss magyarúl. (II.) — sz. — ly.
Egy angol Magyarországról. (1843—1851.) — P. J.
A szövetkezetekről. — Szántó Menyhértől.
Immakulata grófné. Regény. (II.) — Vadnay Károlytól.
Költemények. Jézus a vendég. — Kozma Andortól. — Szonettek. (I.—III.) Heredia után francziából. — Vargha Gyulától.
A természetrajzi kirándulások. — Richter Aladártól.
Erdélyi Sándor: Erdélyi országgyűlési emlékek. — f. — De Candolle A.: Természettörténelmi növénynevek eredete. — Borbás Vinczétől. — Csicsáky Imre: XIII. Leo pápa költeményei. — sz. — ly. — Bädier Jos.: Les Fabliaux. — t. — Beöthy Zsolt: Az egyetemi tanárképzés kérdéséhez. — Riedl Frigyesztől. — Új magyar könyvek.
Megjelen évenként 12-szer, 10 ívnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes külföldre egész évre 12 forint, félévre 6 frt.
Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapesten.

Fényképek!
női alakok, tanulmány minták, szépségek, eszményképek, édeskedések 100,000 csoma utjánosság, a világ legrészeg, gyűjteménye. Katalógus 30 kr. levelibélyegben. Pómpás minta-küldemények, 100 db miniatűr fényképek 5 frt és 10 frt. — Utánvétel nem eszközölhető. 5993
Louis Hamló, Kiadó, Amsterdam (Holland.)

Fontos gyomorbetegeknek!
a Barella P. F. W.-féle
Világi gyomor-por.
Kiváló eredménnyel használtatik mindennemű gyomor-betegségek ellen, mint: gyomorgörcs, gyomorsav, égés, úgyszintén vesé- és hólyagbajoknál, megszűntet azonnal mindennemű fájdalmakat. Hogy minden kétfelének elejét vegyem, szívesen, csak a portó megterítése ellen, küldök mintákat!
Valódi csak dobozokban 1 frt 60 kr.
Berlin S. W. P. F. W. BARELLA
Friedrichstr. 230-1.
francia orvosi társulatok tagja.
Baktár Budapesten Török József gyógyszer. Király-utca.

!! Farsang — Szép arcz Fehér kezek — Esküvő!!
Csakis ezen Dr. Spitzer sajátkezü alátámasztásával legragasztott készítmények valódiak.
1100 és 100 féle hamisítvány létezik!
A ki észszerű, kipróbált, a tudomány legújabb vívmányai szerint előállított és garantizott ártalmatlan szappant szeretettel ajánljuk a valódi Dr. Spitzer-féle, annak sajátkezü aláírásával ellátott készítményeket. Arcz-foltok, pörselemek, bőrhibáknál használva, ezen szerek bármilyen szerű puhasságot adnak az arcnak, úgy hogy az fiatal úde, friss színt kap.
Dr. Spitzer
Arzenoés a 35 kr. Mosdóvíz a 40 kr. Salvator szappan a 50 kr. Lyoni rizspor a 50 és 80 kr.

Egy Zulukaffer is
hőfehér kezeket kap 3 nap alatt a Rosenfeld készpasta használata után, mely félhold védjegygel van ellátva, üvegtüvegekben a 60 kr.
Gyár és szétkezelés:
ROSENFELD GYULA gyógyszerész, illatszerező NASICZON (Eszék mellett).
Készítményeim minden nagyobb gyógyszerüzében, drogueriában, illatszerezetben kaphatók. A hol nincs, vagy nyereségügyből hamisítványt kínálnak, kérem egyenesen hozzám fordulni.
3 frton felül bérmentes külföde. 1 frton alul semmi sem küldetik. Csomagolás ingyen. Tartalom kivülről felismerhetlen. Baktár Budapesten: Neruda, Kossuth Lajos-utca.

Legjobb és leghíresebb pipere hölgypor: a
La VELOUTINE
Kétszázéves
CH. FAY, ILLATSERÉZÉS, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Schering-féle Condurango-bor
újabb időben idült gyomorba, gyomorgörcs (gyomorgörcs) esetében, mint enyhítő szer a legelőnyösebb alkalmazásra alkalmas.
Schering-féle Pepsin-essentia
dr. Liebreich Oszkár tanár utasítás szerint. Reménytelő szarvak, az emésztés renyhesége, zaha (gyomorgörcs), a gyomor elgyökösödése, avas és tróbusai mértékletesség követelményei által, ezen kellemes ízű essentia segítségével rövid idő alatt megszüntethetnek.
Schering's Grüne Apotheke, Berlin N.
Baktár Ausztria-Magyarország legelső gyógyszerüzében és nagyobb droguista-üzleteiben. 6019

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
Kiváló minőségű
SAVANYÚSÓR

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárunknál kapható:
KERTESZET KÉZIKÖNYVE.
Tüzetes utasítás, a konyhakertészet, virágmivelés és gyümölcsstenyésztés körében.
A legújabb kútfő után írta
GALGÓCZI KÁROLY.
Átnézte és jegyzetekkel bővítette
Dr. FARKAS MIHÁLY.
Negyedik kiadás.
Ára félve 80 kr. — Keménykötésben 1 frt.

A honfoglalás története.
A művelt közönség számára.
Írta
Borovszky Samu.
Ára félve 1 frt. — Vaszonkötésben 1 frt 60 kr.

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a
Richter-féle Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expeller)
az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönheti ezen igazán biztos hatású háziser, nagy elterjedését és általános kedveltségét. Ki a Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expeller) közséjével, csúznál (tapszaggatásnál), keresztcsontfájásnál, fej- és fogfájásnál, csipfájdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzölésként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt meghűlésnél is, mint levet, elhárító szernek alkalmazhassa. Ezen rög jónak bizonyult házisernek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt. 20 kr. üvegenként. — Kapható a gyógyszerüzárakban; Budapesten Török József gyógyszerüzében. — Csak a „Horgony” védjegyvel ellátott üvegek elfogadandók.
Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüring.

Guerrlain Parfumerie française de Luxe
Le monde élégant et fashionable de Paris se sert: Eau de Cologne Impériale, sapeet, savon spécial; Crème de Fraîches et Poudre de Cypri pour le teint; Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur: Jicky, Belle France, Accolat de Boes par les dames.
15, RUE DE LA PAIX, PARIS

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását eszközöl mind, államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

FÖLDVÁRY IMRE férfitánc- és fehérnemű-raktára. **BUDAPEST,** IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett. Saját szabászat. — Telefon. — Arjegysek bérmentve. Cségen össze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) céggel.

Eisenschiml és Wachtl Budapest, Váci utca 12 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62. Legnagyobb raktár mindennemű fényképezési gépek és készülékekben. Alapítva 1856. — Többször kitüntetve. Arjegysek ingyen és bérmentve. **Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.**

GERŐ ADOLF cipész-mester. **BUDAPEST,** V., Fűrdő-utca 2. sz. Ajánlja készítményeit **fájós lábakra.**

„Toronyórák“ palota, lakanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** I. m. állami kézműves. gőc-országára Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes arjegysek, költségjegyz. bér.

Ujdonságok remek szép csipke fűhuz-ben. Csipke-gallérok, jabottok, színházi fejkötők, val. francia legyezők, diszkótenyek. **Pfeiffer Dezsónél,** Váci-utca 22. Nemzet: szálloda építkezés.

Viszhatlan esőköpeny, gummi sárcipő és csizmak. Sebészeti műszerek és kötszerek stb., torna- és testező szerek. **SCHOTTOLA ERNŐ** * Gummi és linoleum szőnyegek. Sebészeti, műszaki és pincozgatásati arjegysek kívánatra bérmentve.

Hirdetéseik felvételnek a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

STOWASSER J. hangszergyára Budapest, II., Lánchíd-u. 5. a cs. és kir. hadsereg szállítója. Mindennemű hangszerek és alkatrészek. Igazitások a legpontosabban eszközölhetnek. Arjegysek kívánatra ingyen.

6. SZÁM. 1895. BUDAPEST, FEBRUÁR 10. 42. ÉVFOLYAM.

A főváros legszebb látványossága az Andrassy-út végén **Feszty Árpád óriási körképe: a magyarok bejövetele.** Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 [m] méternyi s czétra szőtt vászon s a hozzá épített királynai palotában a magyaroknak a valódi völgybe való beérkezését tünteti fel. **A kép szembetűnő részei:** 1. Árpád és a vezérek. 2. A harc s a szláv had maradvékával. 3. Latorcz és a fogoly szlávok. 4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ókrös szekereken. Elöttük a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal. 5. A nőrablás. 6. A pogány magyarok fehérülő-áldozata. A táltos, a kádár, lánosz leányok, bonczok, igrickék és dobosok csoportja. 7. Sátorverő magyarság. A háttérben a beregi rónaság, Lovácska, a munkási várhegy, a Latorcza-folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérföldekre terjedő messzeségben látható. **Látható délelőtti 9 órától esti 6 óráig.** Este villamvilágításnál. **Belépő díj 50 krajczár.**

Kathreiner-féle KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉ. Az elismeri legjobb és legelőnyösebb pótlék a valódi kávéhoz.

WEINWURM ANTAL fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Károly-utca 3. készíti mindennemű czinkedzésű dűcsöt, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia után. Alaprajzok, térképek, hálózatok fotolitografiai úton a legújabb nyosabban sokszorosítatnak. Külön berendezés házonkívül való fényképfelvételre.

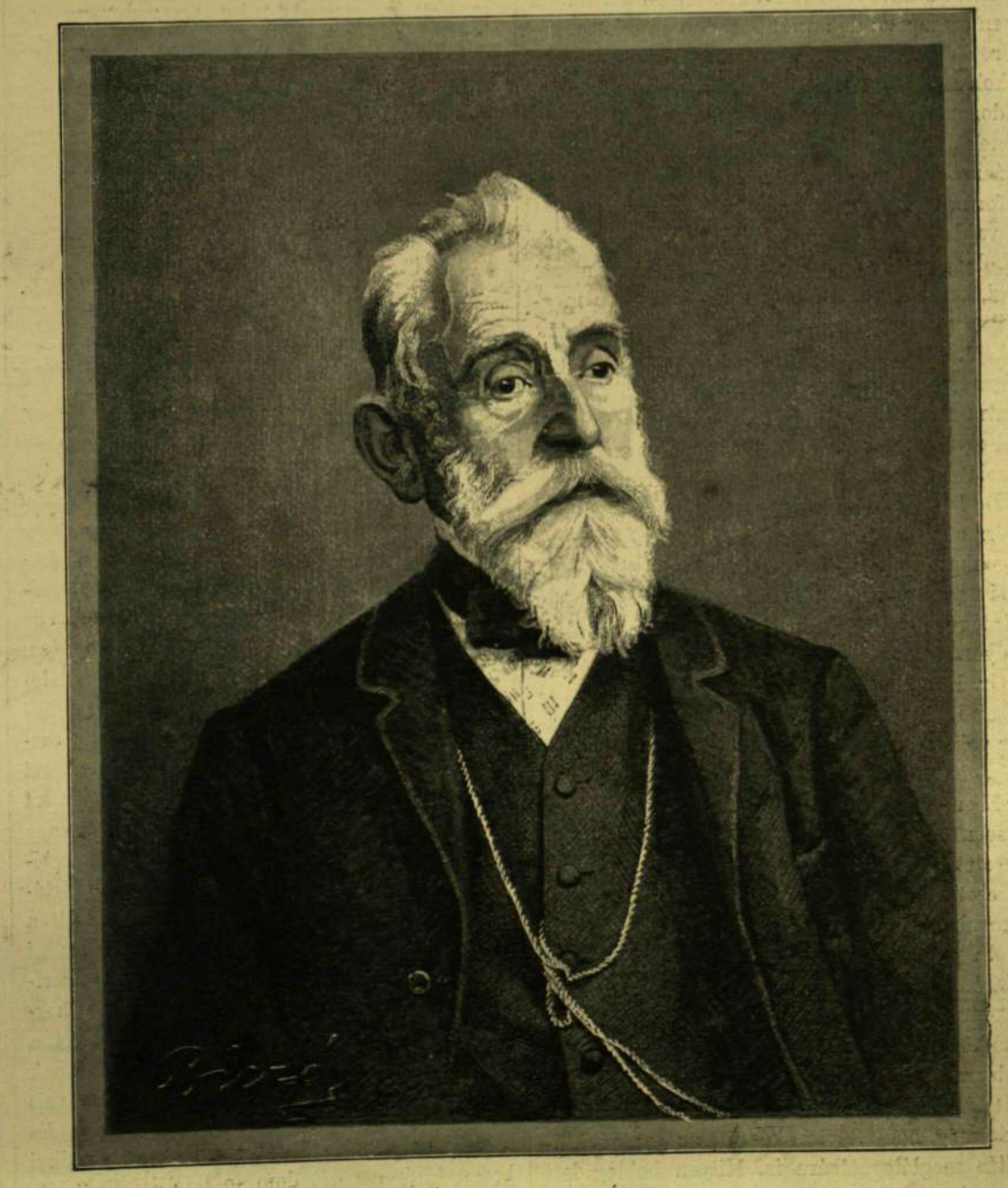
N° 4711. Legelőnyösebb és leghatásosabb szer a szoboralkotás és a tisztításban. **Eau de Cologne** (aranyos-kék ragocsy) Mühlens Ferdinandtól, Kölnben. A legjobb czégnék elismerve. Készletben majd minden finomabb illatszert-üzletben. Nagyban raktár Bécs XII/2, Rudolfs-gasse Nr 56a

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: **Magyar örökösödési eljárás.** 1894: XVI. t. cz. (Szentesítve 1894 június 24-én, kihirdetve 1894 július 1-én) Az országgyűlési előmunkálatok felhasználásával. Irta **Dr. Herczegh Mihály.** a budapesti tud. egyetem ny. rend. jogtanára. **Ára fűzve 1 frt 80 kr.** **A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS MAI ÉRVÉNYÉBEN.** A perrendtartási törvények (1868: LIV., 1881: LIX., 1893: XVIII. és 1893: XIX. törvényozkkek) szerves összefüggésben. **Rendes és sommás eljárás.** Eljárás a fizetési meghagyásoknál. Egybeállította s felvilágosító jegyzetekkel ellátta **Dr. FRANK SALA.** **Ára vászonkötésben 1 forint 50 kr.**

GRÓF KUN KOCSÁRD. 1803—1895. **TERMÉSZET** törvénye szerint már itt volt az ideje, de szívünk szerint mégis korán történt elves itenünk gróf Kun Kocsárdot, azt a jelesünket, a ki közel egy századra terjedt életének minden törekvését, buzgó munkásságának legtöbb gyümölcsét a magyar hazára s a magyar társadalom javára, boldogítására kívánta szentelni. Szegényebbekké lettünk egy nemes étellel, melynek kialakása egy fontos őrhelyet talán sokára üresen hagyott; de gazdagodtunk egy nemes példával, melynek ragyogását immár semmi eshetőség el nem homályosíthatja, mert bevégzett teljességben áll előttünk örökre.

Származása, vagyona és műveltsége megengedte volna, hogy az előkelő világban fénykedjék; de ő szerényen visszavonulva bérzes szülőföldjére, szorgos munkálkodásban töltötte hosszú életét, azt tűzvéni ki fő céljátul, hogy mennél többet alkothasson hazája, nemzete javára. S lelkes iparkodását áldás és siker koronázta, mert már életében osztogatott fejedelmi adományaival olyan emlékeket emelt magának főleg a szászvárosi reform. gymnasium („Kun-kollégium”) és az „Erdélyi magyar közművelődési egyesület” megszilárdításában, melyek minden érezszobornál maradandóbban és fényesebben hirdetik és fogják hirdetni a jövő nemzedékek előtt is esze és szíve ritka nemességét, haza- és fajszeretetének nagyságát.

Szénvárosi ref. középiskola főgondnokává választották, mely tisztét haláláig nagy buzgósággal viselte. A megyegyűléseket szorgalmasan látogatta s egyike volt a megyei szabadelvű ellenzék vezéreinek. 1848-ban a magyar kormány Hunyad megye főispánjává nevezte ki, mely állásban egész lélekkel szolgálta a haza ügyét. A gyászos idők bekövetkeztével elfogták, minden jószágát elkobozták s ő a komáromi várba záratva, hét évig szenvedett. 1856-ban szabadságával együtt birtokát is visszanyerte, de ősi házáit leégve, földülva, gazdaságát tönkretéve találta. Keserűségénél azonban nagyobb lévén lelki ereje, csüggedetlenül munkához látott; kastélyát s egyéb épületeit a romokból kiemelte, nagy telkét ismét paradicsomná varázsolta s egész birtokát ismét virágzóvá tette. Szorgalom és takarékoság volt a jelszava. Nagy takarékoságát sokan félre is magyarázták, mert nem is sejtették, hogy mi

GRÓF KUN KOCSÁRD.